

**LIETUVOS RESPUBLIKOS SPECIALIŲJŲ TYRIMŲ TARNYBOS IŠVADA DĖL
KORUPCIJOS RIZIKOS ANALIZĖS APLINKOS APSAUGOS DEPARTAMENTO
VEIKLOS SRITYSE**

TURINYS

1. KORUPCIJOS RIZIKOS ANALIZĖS APIMTIS IR METODAI.....	3
2. KORUPCIJOS RIZIKOS VEIKSNIAI ATLIEKANT ŪKIO SUBJEKTŲ PRIEŽIŪROS IR KONTROLĖS RPROCEDŪRAS, VYKDYMO IR KONTROLĖS SRITYSE	6
2.1. Tikrinamų ūkio subjektų sąrašo sudarymas.....	8
2.1.1. <i>Skirtingas Aplinkos apsaugos departamento kontroliuojamų ūkio subjektų sąrašo sudarymo tikslo traktavimas.....</i>	9
2.1.2. <i>Skirtingas Aplinkos apsaugos departamento kontroliuojamų ūkio subjektų sąrašė pateikiamos informacijos interpretavimas.....</i>	9
2.2. Ūkio subjektų vykdomos ūkinės veiklos keliamos rizikos aplinkai vertinimas.....	11
2.2.1. <i>Nepaskirti už ūkio subjektų vykdomos veiklos keliamos rizikos aplinkai vertinimą atsakingi asmenys, nenustatytos jų funkcijos ir atsakomybė.....</i>	12
2.2.2. <i>Nepakankamai aiškus kai kurių Ūkio subjektų, turinčių TIPK ar TL, vykdomos veiklos rizikos vertinimo aprašo nuostatų praktinis taikymas.....</i>	12
2.2.3. <i>Nepakankamai objektyvus ūkio subjektų, neturinčių TIPK ar TL, vykdomos veiklos keliamos rizikos aplinkai vertinimas.....</i>	14
2.2.4. <i>Nepakankama vidaus kontrolė.....</i>	14
2.3. Patikrinimų plano sudarymas.....	16
2.3.1. <i>Nepakankamai aiškios, praktikoje ne visuomet taikomos kai kurios Patikrinimų plano sudarymo nuostatos.</i>	17
2.3.2. <i>Nepakankamai tiksli ir aiški Patikrinimų plane nurodoma informacija.....</i>	18
2.3.3. <i>Nepakankamos prevencinės interesų konfliktų valdymo ir šalinimo priemonės.....</i>	21
2.4. Patikrinimų atlikimas.....	23
2.4.1. <i>Skelbiama nepakankamai išsami informacija apie atliktus patikrinimus.....</i>	24
2.4.2. <i>Atskiruose planiniuose ūkio subjektų patikrinimuose dalyvauja įgaliojimų tam neturintys Departamento aplinkos apsaugos valstybinės kontrolės pareigūnai.....</i>	24
2.4.3. <i>Pernelyg plati ūkio subjektų patikrinimus atliekančių aplinkos apsaugos valstybinės kontrolės pareigūnų diskrecija.....</i>	25
2.4.4. <i>Netaikoma patikrinimų įvykdymo kontrolės praktika.....</i>	27
2.4.5. <i>Nevykdomas patikrinimo akto turinio vertinimas.....</i>	28

3. MOTYVUOTOS IŠVADOS.....	30
4. PASIŪLYMAI.....	32
Priedai:	
1 priedas. Atliekant korupcijos rizikos analizę analizuoti ir vertinti teisės aktai, dokumentai ir informacija.....	34
2 priedas. Pateiktų pasiūlymų įgyvendinimas.....	37

1. KORUPCIJOS RIZIKOS ANALIZĖS APIMTIS IR METODAI

Korupcijos rizikos analizė Aplinkos apsaugos departamento prie Aplinkos ministerijos (toliau - Aplinkos apsaugos departamentas arba Departamentas) veiklos srityse atlikta penktą kartą¹.

Analizuotas laikotarpis: 2019 metai.

Tikslas – Nustatyti korupcijos rizikos veiksnius², galinčius sudaryti prielaidų korupcijai pasireikšti Aplinkos apsaugos departamento Aplinkos kokybės departamento Kauno aplinkos kokybės kontrolės skyriui ir Aplinkos apsaugos departamento Kauno, Alytaus ir Marijampolės valdyboms vykdant ūkio subjektų veiklos priežiūros ir kontrolės veiklą bei pateikti pasiūlymus, kurie padėtų mažinti ir (ar) valdyti nustatytą korupcijos riziką.

Uždaviniai:

1. Nustatyti analizuojamų veiklos sričių teisinio reglamentavimo trūkumus, kurie sudaro prielaidų korupcijai pasireikšti.
2. Nustatyti analizuojamų veiklos sričių teisės aktų įgyvendinimo problemas, susijusias su korupcija
3. Išanalizuoti praktinį analizuojamų veiklos sričių procedūrų vykdymą ir nustatyti galimus korupcijos rizikos veiksnius.
4. Pasiūlyti korupcijos riziką ir jos veiksnius mažinančias priemones.

Objektas:

Aplinkos apsaugos departamento Aplinkos kokybės departamento Kauno aplinkos kokybės kontrolės skyriaus, Aplinkos apsaugos departamento Kauno, Alytaus ir Marijampolės valdybų ir jų struktūrinių padalinių veikla analizuojamose srityse.

Vertinami subjektai (toliau – Subjektai):

1. Aplinkos apsaugos departamento Aplinkos kokybės departamento Kauno aplinkos kokybės kontrolės skyrius (toliau – Kauno aplinkos kokybės kontrolės skyrius arba Kauno AKKS)

¹ - 2012 metais atlikta korupcijos rizikos analizė Vilniaus regiono aplinkos apsaugos departamento atliekų tvarkymo ir aplinkos apsaugos administracinės priežiūros veiklos srityse;

- 2017 metais atlikta korupcijos rizikos analizė Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijos Šiaulių, Kauno, Utenos regiono aplinkos apsaugos departamentų atliekų tvarkymo ir aplinkos apsaugos administracinės priežiūros ir kontrolės veiklos srityse (Prieiga internete: <https://stt.lt/korupcijos-prevencija/korupcijos-rizikos-analizes/atliktos-korupcijos-rizikos-analizes/7471/act863>);

- 2020 metais atlikta korupcijos rizikos analizė Aplinkos apsaugos departamento Vilniaus valdybos, Aplinkos apsaugos departamento Aplinkos kokybės departamento Vilniaus aplinkos kokybės kontrolės skyriaus ir kitų Aplinkos apsaugos departamento struktūrinių padalinių, veikiančių Vilniaus apskrityje, atliekamos ūkio subjektų priežiūros ir kontrolės srityse (Prieiga internete: https://www.stt.lt/data/public/uploads/2020/06/kra_aad.pdf);

- 2020 metais atlikta korupcijos rizikos analizė Aplinkos apsaugos departamento Panevėžio ir Utenos valdybų, Aplinkos apsaugos departamento Aplinkos kokybės departamento Panevėžio aplinkos kokybės kontrolės skyriaus ir kitų Aplinkos apsaugos departamento struktūrinių padalinių, veikiančių Panevėžio ir Utenos apskrityse, vykdomos ūkio subjektų priežiūros ir kontrolės veiklos srityse (Prieiga internete: https://www.stt.lt/data/public/uploads/2020/07/aad_utenai-ir-panevezys-kra.pdf).

² Korupcijos rizikos veiksniai – sąlygos, įvykiai, aplinkybės dėl kurių gali pasireikšti korupcijos rizika.

– Aplinkos apsaugos departamento struktūrinis padalinys, vykdamasis aplinkos apsaugos valstybinę kontrolę³ ir koordinuojantis bei kontroliuojantis Aplinkos apsaugos departamento Kauno, Alytaus ir Marijampolės valdybų veiklą. Kauno AKKS dirba 11 darbuotojų⁴.

2. Aplinkos apsaugos departamento Kauno valdyba (toliau – Kauno valdyba) – Aplinkos apsaugos departamento struktūrinis padalinys, vykdamasis aplinkos apsaugos ir gamtos išteklių aplinkos apsaugos valstybinę kontrolę Jonavos, Jurbarko, Kaišiadorių, Kauno, Kėdainių ir Raseinių rajonų bei Kauno miesto savivaldybių teritorijose. Kauno valdybą sudaro 5 padaliniai (inspekcijos): Jonavos aplinkos apsaugos inspekcija (toliau – Jonavos AAI), Kaišiadorių aplinkos apsaugos inspekcija (toliau – Kaišiadorių AAI), Kauno aplinkos apsaugos inspekcija (toliau – Kauno AAI), Raseinių aplinkos apsaugos inspekcija (toliau – Raseinių AAI) ir Kauno gyvosios gamtos apsaugos inspekcija (toliau – Kauno GGAI). Kauno valdyboje dirba 34 darbuotojai⁵.

3. Aplinkos apsaugos departamento Alytaus valdyba (toliau – Alytaus valdyba) – Aplinkos apsaugos departamento struktūrinis padalinys, vykdamasis aplinkos apsaugos ir gamtos išteklių aplinkos apsaugos valstybinę kontrolę Alytaus, Lazdijų, Prienų ir Varėnos rajonų, Alytaus miesto bei Birštono ir Druskininkų savivaldybių teritorijose. Alytaus valdybą sudaro 3 padaliniai (inspekcijos): Alytaus aplinkos apsaugos inspekcija (toliau – AAAI), Druskininkų aplinkos apsaugos inspekcija (toliau – Druskininkų AAI) ir Alytaus gyvosios gamtos apsaugos inspekcija (toliau – Alytaus GGAI). Alytaus valdyboje dirba 21 darbuotojas⁶.

4. Aplinkos apsaugos departamento Marijampolės valdyba (toliau – Marijampolės valdyba) - Aplinkos apsaugos departamento struktūrinis padalinys, vykdamasis aplinkos apsaugos ir gamtos išteklių aplinkos apsaugos valstybinę kontrolę Šakių ir Vilkaviškio rajonų, Marijampolės, Kalvarijos, ir Kazlų Rūdos savivaldybių teritorijose. Marijampolės valdybą sudaro 4 padaliniai (inspekcijos): Kalvarijos aplinkos apsaugos inspekcija (toliau – Kalvarijos AAI), Kazlų Rūdos inspekcija (toliau – Kazlų Rūdos AAI), Marijampolės aplinkos apsaugos inspekcija (toliau – Marijampolės AAI) ir Marijampolės gyvosios gamtos apsaugos inspekcija (toliau – Marijampolės GGAI). Marijampolės valdyboje dirba 15 darbuotojų.

Duomenų rinkimo ir vertinimo metodai:

1. Teisės aktų ir dokumentų turinio analizė.
2. Teisės aktų praktinio įgyvendinimo analizė.
3. Interviu metodas (Aplinkos apsaugos departamento darbuotojams pateikti klausimai).
4. Viešai prieinamos informacijos (interneto svetainės, informacija žiniasklaidoje ir pan.)

³ išskyrus aplinkos apsaugos valstybinę kontrolę cheminių medžiagų ir preparatų tvarkymo, genetiškai modifikuotų organizmų, miškų būklės, naudojimo, atkūrimo, įveisimo ir apsaugos srityse.

⁴ Prieiga internete: <https://aad.lrv.lt/lt/struktura-ir-kontaktai/kontaktai-1> (žiūrėta 2020-06-18).

⁵ Prieiga internete: <https://aad.lrv.lt/lt/struktura-ir-kontaktai/kontaktai-1> (žiūrėta 2020-06-18).

⁶ Prieiga internete: <https://aad.lrv.lt/lt/struktura-ir-kontaktai/kontaktai-1> (žiūrėta 2020-06-18).

stebėjimas ir vertinimas.

Korupcijos rizikos analizės išvados padarytos remiantis dokumentų ir duomenų analize, vertinant:

1. Išvados dėl korupcijos rizikos analizės 1 priede nurodytus teisės aktus, dokumentus ir informaciją.
2. Aplinkos apsaugos departamento ir kitose interneto svetainėse skelbiamą informaciją, susijusią su analizuojamomis veiklos sritimis.
3. Subjektų atstovų elektroniniu paštu, telefonu ir per susitikimus pateiktą informaciją apie darbo praktiką ir veiklos rezultatus analizuojamose veiklos srityse.

Rengiant korupcijos rizikos analizės išvadą taip pat buvo vertinti Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. spalio 8 d. nutarimu Nr. 1601 patvirtintos Korupcijos rizikos analizės atlikimo tvarkos 15 punkte nurodyti duomenys:

1. Galimybė vienam darbuotojui priimti sprendimus analizuojamose veiklos srityse.
2. Darbuotojų savarankiškumas priimant sprendimus ir sprendimų priėmimo diskrecija.
3. Darbuotojų ir padalinių priežiūros ir kontrolės lygis.
4. Įprastos darbo tvarkos laikymasis.
5. Darbuotojų ir padalinių priežiūros ir kontrolės lygis.
6. Atliekamos veiklos dokumentavimo reikalavimai.
7. Analizuotos veiklos, dokumentų viešumas ir prieinamumas visuomenei.
8. Įstaigos veiklos vidaus audito informacija.

Jeigu prašomi pateikti dokumentai ar duomenys nebuvo pateikti, buvo laikoma, kad jų nėra.

Korupcijos rizikos analizės išvadoje pateikiamuose pavyzdžiuose asmenų duomenys yra žinomi, tačiau atsižvelgiant į duomenų saugos reikalavimus pateikiami nuasmeninti.

2. KORUPCIJOS RIZIKA ŪKIO SUBJEKTŲ VEIKLOS PRIEŽIŪROS IR KONTROLĖS SRITYJE

Pagal Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymą⁷ ūkio subjektų veiklos priežiūra yra viešojo administravimo subjektų veikla, skirta teikti metodinę pagalbą ūkio subjektams, prižiūrėti, kaip ūkio subjektai laikosi įstatymuose ir kituose teisės aktuose nustatytų reikalavimų, kontroliuoti, ar tinkamai tuos reikalavimus vykdo, ir įgyvendinti kitas priemones, užtikrinančias tinkamą teisės aktų reikalavimų laikymąsi ir užkertančias kelią žalai teisės normų saugomoms vertybėms atsirasti.

Analizuojamu laikotarpiu principines Aplinkos apsaugos departamento vykdomos ūkio subjektų veiklos priežiūros ir kontrolės veiklos nuostatas įtvirtino šie norminiai teisės aktai:

- Ūkio subjektų veiklos planinių ir neplaninių patikrinimų, vykdančių aplinkos apsaugos valstybinę kontrolę, taisyklės (toliau – Patikrinimų taisyklės)⁸,

- Ūkio subjektų, vykdančių ūkinę veiklą, kuriai reikia gauti taršos integruotos prevencijos ir kontrolės leidimus ar taršos leidimus, vykdomos ūkinės veiklos keliamos rizikos aplinkai vertinimo tvarkos aprašas⁹, (toliau – Ūkio subjektų, turinčių TIPK ar TL, vykdomos veiklos rizikos vertinimo aprašas);

- Ūkio subjektų, vykdančių ūkinę veiklą, kuriai nereikia gauti taršos integruotos prevencijos ir kontrolės leidimų ar taršos leidimų, vykdomos ūkinės veiklos keliamos rizikos aplinkai vertinimo tvarkos aprašas¹⁰ (toliau – Ūkio subjektų, neturinčių TIPK ar TL, vykdomos veiklos rizikos vertinimo aprašas).

Vadovaujantis minėtų teisės aktų nuostatomis, Aplinkos apsaugos departamento vykdomame ūkio subjektų veiklos priežiūros ir kontrolės procese išskirtini 4 pagrindiniai etapai:

I etapas – Kontroliuojamų ūkio subjektų sąrašo sudarymas. Šiame etape aplinkos apsaugos valstybinę kontrolę vykdančios Aplinkos apsaugos departamento skyriai ir Aplinkos apsaugos departamento teritorinės valdybos parengia sąrašą visų jų veiklos teritorijoje esančių ūkio subjektų, kurių atžvilgiu yra vykdoma veiklos priežiūros ir kontrolės veikla.

II etapas – Ūkio subjektų vykdomos ūkinės veiklos keliamos rizikos aplinkai vertinimas.

⁷ Prieiga internete: <https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/TAIS.83679/asr>.

⁸ Analizuojamu laikotarpiu galiojo Patikrinimo taisyklės, patvirtintos Aplinkos apsaugos departamento direktoriaus 2018-07-12 įsakymu Nr. AD1-64 „Dėl ūkio subjektų planinių ir neplaninių patikrinimų, vykdančių aplinkos apsaugos valstybinę kontrolę, taisyklių patvirtinimo“ (prieiga internete: <https://aad.lrv.lt/lt/administracine-informacija/ukio-subjektu-prieziura>), o nuo 2020 m. sausio 3 d. – Patikrinimo taisyklės, patvirtintos Aplinkos apsaugos departamento direktoriaus 2020-01-03 įsakymu Nr. AD1-1 (prieiga internete: <https://aad.lrv.lt/uploads/aad/documents/files/Administracin%C4%97%20informacija/Ukio%20subjektu%20prieziura/Ukio%20subjekt%C5%B3%20veiklos%20planini%C5%B3%20ir%20neplanini%C5%B3%20patikrinim%C5%B3%20taisykl%C4%97s%20nuo%202020.pdf>).

⁹ Aplinkos apsaugos departamento direktoriaus 2018-12-13 įsakymas Nr. AD1-194 (prieiga internete: <http://aad.lrv.lt/uploads/aad/documents/files/Administracin%C4%97%20informacija/Ukio%20subjektu%20prieziura/Rizikos%20vertinimas/Apra%C5%A1as%20su%20TIPK%20ir%20TL.pdf>).

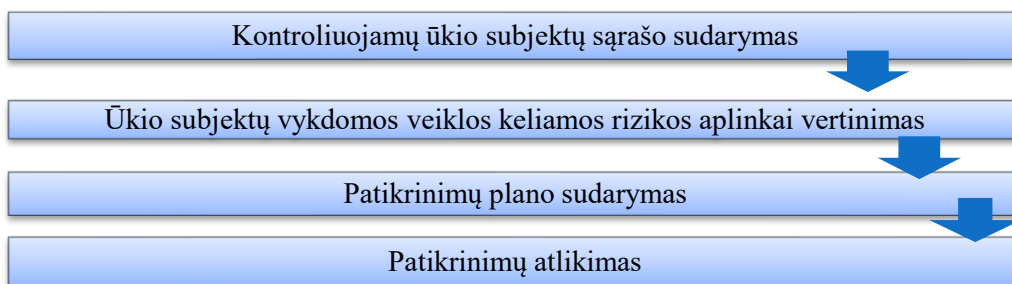
¹⁰ Ten pat.

Šiame etape atliekamas ūkio subjektų, vykdančių ūkinę veiklą, kuriai reikia gauti Taršos integruotos prevencijos ir kontrolės leidimus ar Taršos leidimus, vykdomos ūkinės veiklos keliamos rizikos aplinkai vertinimas ir ūkio subjektų, vykdančių ūkinę veiklą, kuriai nereikia gauti Taršos integruotos prevencijos ir kontrolės leidimus ar Taršos leidimus, vykdomos ūkinės veiklos keliamos rizikos aplinkai vertinimas.

III etapas – Patikrinimų plano sudarymas. Šiame etape, atsižvelgiant į tikrintinų ūkio subjektų atrankos kriterijus rezultatus, veiklos prioritetus, turimus žmogiškuosius ir materialinius išteklius ir patikrinimų programą, parengiamas metinis Aplinkos apsaugos departamento ūkio subjektų patikrinimų planas.

IV etapas – Patikrinimų atlikimas. Šiame etape Patikrinimų taisyklių nustatyta tvarka atliekami planiniai ir neplaniniai ūkio subjektų vykdomos veiklos patikrinimai.

Aplinkos apsaugos departamento vykdomos ūkio subjektų veiklos priežiūros ir kontrolės mechanizmo schema pateikiama 1 paveikslėlyje.

1 pav. Ūkio subjektų veiklos priežiūros ir kontrolės vykdymo mechanizmas.

Įvertinus Aplinkos apsaugos departamento ūkio subjektų veiklos priežiūros ir kontrolės veiklą reglamentuojančių teisės aktų turinį ir atskirų jo nuostatų praktinį taikymą, konstatuotina, jog Aplinkos apsaugos departamente egzistuojantis ūkio subjektų veiklos priežiūros ir kontrolės mechanizmas yra ne tik neapsaugotas nuo korupcijos rizikos atsiradimo, bet ir neužtikrina efektyvaus ir skaidraus Departamento funkcijų vykdymo ūkio subjektų veiklos priežiūros ir kontrolės veiklos srityje, o Aplinkos apsaugos departamente funkcionuojanti vidaus kontrolė neidentifikuoja visų ūkio subjektų veiklos priežiūros ir kontrolės proceso rizikos veiksnių ir nenumato papildomų priemonių šiai rizikai valdyti.

Detali informacija apie korupcijos rizikos analizės metu atskiruose Aplinkos apsaugos departamento ūkio subjektų veiklos priežiūros ir kontrolės vykdymo proceso etapuose nustatytus galimus korupcijos rizikos veiksnius pateikiama šios išvados 2.1-2.4 skyriuose.

2.1. Tikrinamų ūkio subjektų sąrašo sudarymas

Pagal Patikrinimų taisyklės¹¹, aplinkos apsaugos valstybinę kontrolę atliekantis subjektas (*Aplinkos apsaugos departamento skyriai ir teritorinės valdybos*) privalo turėti visų jo veiklos teritorijoje esančių kontroliuojamų ūkio subjektų sąrašus (toliau – Kontroliuojamų subjektų sąrašas).

Analizės metu pastebėta, kad Aplinkos apsaugos departamentas Kontroliuojamų subjektų sąrašų neviešina (*neskelbia savo interneto tinklalapyje*), o praktikoje šių sąrašų sudarymą komplikuoja nepakankamas teisinis reglamentavimas.

Atkreiptinas dėmesys, kad nei Patikrinimų taisyklės, nei jokie kiti norminiai teisės aktai ne tik nenustato Kontroliuojamų subjektų sąrašų sudarymo kriterijų, informacijos šaltinių, sąrašų sudarymo periodiškumo, jų rengimo, atnaujinimo ir keitimo procedūrų, bet ir neapibrėžia pačios *kontroliuojamų ūkio subjektų sąvokos*.

Pagal Viešojo administravimo įstatymą **ūkio subjektas** – fizinis ar juridinis asmuo arba kita organizacija, juridinio asmens ar kitos organizacijos filialas, Lietuvos Respublikos teritorijoje vykdančias teisės aktų reglamentuojamą ūkinę veiklą, kurią prižiūri šio ir kitų įstatymų nustatyta tvarka įgalioti atlikti viešąjį administravimą subjektai. Vadovaujantis šiuo *ūkio subjekto* apibrėžimu į Aplinkos apsaugos departamento Kontroliuojamų subjektų sąrašą turėtų būti įtraukiami visi fiziniai ir juridiniai asmenys, vykdančios ūkinę veiklą Lietuvos Respublikos teritorijoje. Tačiau atsižvelgiant į esamus Aplinkos apsaugos departamento materialinius, finansinius ir žmogiškuosius išteklius, tampa abejotina tiek Departamento galimybė turėti tikslų ir aktualų tokios apimties Kontroliuojamų subjektų sąrašą, tiek ir tikimybė, jog praktikoje toks sąrašas bus naudojamas visa apimtimi. Dėl to, svarstytinas Aplinkos apsaugos departamento kontroliuojamų ūkio subjektų sąrašo sudarymo minėta apimtimi tikslingumas. Kita vertus, Kontroliuojamų subjektų sąrašas yra būtinas Aplinkos apsaugos departamento veiklos skaidrumo ir efektyvumo bei įpareigojimų, kylančių iš aplinkos apsaugos valstybinės kontrolės veiklos, įvykdymo užtikrinimui. Be to, Kontroliuojamų subjektų sąrašo svarbą įvertino ir Valstybės kontrolė¹² teigdama, kad „*Neturint tikslaus kontroliuojamų ūkio subjektų sąrašo, ne tik nedisponuojama visa reikalinga informacija apie juos, bet ir į sąrašą neįtrauktieji gali išvengti planinių patikrinimų, nes nepatenka į metinius patikrinimų planus*“.

Aplinkos apsaugos departamentas 2020 m. gegužės 15 d. raštu Nr. (6)-ADS-7203 pateikė Kauno, Marijampolės ir Alytaus valdybų Kontroliuojamų subjektų sąrašus¹³. Paminėtina, kad Kauno AKKS ir Alytaus valdybos Druskininkų bei Alytaus gyvosios gamtos apsaugos inspekcijos Kontroliuojamų subjektų sąrašų neturėjo, o Alytaus valdybos Kontroliuojamų subjektų sąrašą sudarė

¹¹ iki 2020 m. sausio 1 d. galiojusių Patikrinimų taisyklių 5 ir 37 punktai, o nuo 2020 m. sausio 3 d. įsigaliojusių Patikrinimų taisyklių 35 punktas.

¹² Valstybės kontrolės 2020-05-04 valstybinio audito ataskaita Nr. VAE-3 „Aplinkos apsaugos ir taršos prevencijos veiklos efektyvumas ir rezultatyvumas“.

¹³ Kauno valdybos Kontroliuojamų subjektų sąrašą sudarė 605, Marijampolės valdybos – 1 621, o Alytaus valdybos – 1 507 ūkio subjektai.

Alytaus AAI kontroliuojami ūkio subjektai. Šios aplinkybės leido daryti išvadą, jog Aplinkos apsaugos departamente nėra užtikrinamas tinkamas nustatyto teisinio reglamentavimo reikalavimų (*įpareigojimas valstybinę aplinkos apsaugos kontrolę vykdančioms Departamento skyriams ir teritorinėms valdyboms turėti visų jų veiklos teritorijoje esančių kontroliuojamų ūkio subjektų sąrašus*¹⁴) vykdymas, o tai laikytina korupcijos rizikos veiksniu, sudarančiu prielaidų korupcijos rizikai kilti.

Įvertinus pateiktus sąrašus, Aplinkos apsaugos departamento Kontroliuojamų subjektų sąrašo sudarymo etape, nustatyti šie galimi korupcijos rizikos veiksniai:

2.1.1. Skirtingas Aplinkos apsaugos departamento kontroliuojamų ūkio subjektų sąrašo sudarymo tikslo traktavimas.

Atskiri Aplinkos apsaugos departamento struktūriniai padaliniai skirtingai traktuoja Kontroliuojamų subjektų sąrašo sudarymo tikslą. Tai yra, Marijampolės valdyba ir Alytaus AAI Kontroliuojamų subjektų sąrašą traktuoja, kaip visų jų veiklos teritorijoje esančių ūkio subjektų sąrašą, Kauno valdyba – kaip konkrečiais metais planuojamų tikrinti ūkio subjektų sąrašą, o Kauno AKKS – kaip sąrašą ūkio subjektų, kurių patikrinimus numato atskiri teisės aktai.

Skirtingas Kontroliuojamų subjektų sąrašo sudarymo tikslo traktavimas sąlygoja skirtingų Kontroliuojamų subjektų sąrašų sukūrimą. Todėl praktikoje Aplinkos apsaugos departamente egzistuoja skirtingi atskirų padalinių Kontroliuojamų subjektų sąrašai į kuriuos įtraukiami skirtingi tikrintini ūkio subjektai. Tai laikytina korupcijos rizikos veiksniu, kuris kartu su išvados 2.1.2. punkte nurodytu korupcijos rizikos veiksniu sudaro prielaidas korupcijos rizikai kilti kontroliuojamų ūkio subjektų sąrašo sudarymo etape.

Manome, kad šio rizikos veiksnio egzistavimas yra sietinas su nepakankama Aplinkos apsaugos departamento vidaus kontrole, dėl kurios stokos nebuvo užkardinta galimybė sprendimo teisę turinčiam asmeniui (*šiuo atveju valstybinę aplinkos apsaugos kontrolę vykdančiam Aplinkos apsaugos departamento skyriaus ir teritorinės valdybos viršininkui*) sudarant Kontroliuojamų subjektų sąrašą savo nuožiūra traktuoti nustatytų teisės aktų nuostatų vykdymą.

2.1.2. Skirtingas Aplinkos apsaugos departamento kontroliuojamų ūkio subjektų sąrašą pateikiamos informacijos interpretavimas.

Aplinkos apsaugos departamentui nenustačius Kontroliuojamų subjektų sąrašo sudarymo metodikos, nedetalizavus atskirų sąrašo sudarymo procedūrų bei nenustačius Kontroliuojamų subjektų sąrašo formos ir (ar) jame pateikiamos informacijos, atskiri Aplinkos apsaugos departamento struktūriniai padaliniai savaip interpretavo Kontroliuojamų subjektų sąrašuose pateikiamą informaciją, ko pasekoje ne tik skyrėsi jų sudarytuose Kontroliuojamų subjektų sąrašuose nurodoma informacija, bet ir kilo pagrįstų abejonių dėl dalies jos objektyvumo ir patikimumo. Tai

¹⁴ Aplinkos apsaugos departamento direktoriaus 2018-07-12 įsakymu Nr. AD1-64 patvirtintų Ūkio subjektų planinių ir neplaninių patikrinimų, vykdančių aplinkos apsaugos valstybinę kontrolę, taisyklių 5 ir 37 punktai.

yra:

- atskiri Aplinkos apsaugos departamento struktūriniai padaliniai į Kontroliuojamų subjektų sąrašus įtraukė skirtingus ūkio subjektus. *Pavyzdžiui*, Marijampolės valdyba į Kontroliuojamų subjektų sąrašą įtraukė urėdijas, draustinius, vairavimo mokyklas, progimnazijas, gimnazijas, kariuomenės dislokavimo vietas, o Alytaus AAI ir Kauno valdyba tokių ūkio subjektų į savo Kontroliuojamų subjektų sąrašus neįtraukė;

- į Kontroliuojamų subjektų sąrašus nebuvo įtraukti visi analogišką veiklą vykdančios ūkio subjektai. *Pavyzdžiui*, Marijampolės valdyba iš 122 jos teritorijoje švietimo funkcijas vykdančių įstaigų į Kontroliuojamų subjektų sąrašą įtraukė tik 12, o Alytaus AAI savo Kontroliuojamų subjektų sąrašė nurodė 2 kaimo turizmo sodybas, 4 apgyvendinimo paslaugas teikiančios įmonės, 2 kavines, nors net neabejotina, kad tokio pobūdžio veiklas vykdančių subjektų minėtos inspekcijos kuruojamoje teritorijoje yra žymiai daugiau¹⁵;

- gana dažnai, Kontroliuojamų subjektų sąrašė buvo nurodoma tik viena iš keleto ūkio subjekto faktiškai vykdomų, aplinkosauginiu požiūriu pavojingų, veiklų. *Pavyzdžiui*, Marijampolės valdyba Kontroliuojamų subjektų sąrašė UAB „Ridma“ (Sporto g. 50, Marijampolė) vykdomą veiklą apibūdino kaip „*automobilių plovimas*“, nors faktiškai ši įmonė vykdo ir kitą aplinkosauginiu požiūriu gal net pavojingesnę veiklą – *prekybą degalais*, o UAB „Circle K Lietuva“ (Kauno g. 130, Marijampolė) vykdomą veiklą apibūdino kaip „*prekyba degalais*“, nors realiai ši įmonė dar vykdo automobilių plovimo ir viešojo maitinimo veiklas;

- atskirais atvejais, Kontroliuojamų subjektų sąrašė subjekto vykdoma veikla buvo: nenurodoma (pvz., *Marijampolės valdybos kontroliuojamų subjektų sąrašė nenurodomos Plutiškių, Antanavo, Jankų ir Kazlų Rūdos seniūnijų veiklos*), apibūdinama plačiaja prasme (pvz. „*gamyba*“, „*prekyba*“, „*krovinis kelių transportas*“, „*naftos produktai*“, „*ūkininkystė ir t.t.*“), įvardijama kaip „*kita veikla*“ (pvz., Alytaus AAI Kontroliuojamų subjektų sąrašė ūkio subjektų vykdančių „*kita veikla*“ yra net 264) ar apibūdinama skirtingais požymiais (pvz., *medžiotojų būrelio veikla* – „*medžioklės klubas*“, „*medžioklė*“, „*medžioklės ploto vienetas*“ ir pan.).

Atsižvelgiant į išdėstytą, darytina išvada, jog dėl nepakankamo Kontroliuojamų subjektų sąrašo sudarymo teisinio reglamentavimo, atskirų struktūrinių padalinių sąrašo sudaryme taikytos skirtingos darbo praktikos bei nepakankamai efektyvios Departamento vidaus kontrolės, Aplinkos apsaugos departamento Kontroliuojamų subjektų sąrašo sudarymo etape egzistuoja korupcijos rizikos pasireiškimo tikimybė, sudaranti sąlygas sprendimus dėl ūkio subjektų įtraukimo į kontroliuojamų subjektų sąrašą priimantiems asmenims elgtis neobjektyviai (*į Kontroliuojamų subjektų sąrašą sąmoningai neįtraukti atskirų ūkio subjektų ar jų vykdomų veiklų*) ir tuo sukelti abejones dėl

¹⁵ Pvz., <https://www.priezero.lt/lt/poilsis-nuoma/alytaus-rajone/>, <http://www.tikrai.lt/restoranai-kavines-barai/alytaus-rajone>

išskirtinių ar nevienodų sąlygų sudarymo atskiriems ūkio subjektams.

Siekiant sumažinti korupcijos riziką Aplinkos apsaugos departamento kontroliuojamų ūkio subjektų sąrašo sudarymo etape, siūlome:

Aplinkos apsaugos departamentui spręsti dėl Kontroliuojamų subjektų sąrašo sudarymo teisinio reglamentavimo tobulinimo¹⁶.

Aplinkos apsaugos departamento Kauno, Marijampolės ir Alytaus valdyboms bei Kauno AKKS užtikrinti, kad Kontroliuojamų subjektų sąrašai būtų sudaromi vadovaujantis nustatyto teisinio reglamentavimo reikalavimais.

2.2. Ūkio subjektų vykdomos veiklos keliamos rizikos aplinkai vertinimas

Pagal Viešojo administravimo įstatymą¹⁷ ūkio subjektų veiklos priežiūra turi būti atliekama vadovaujantis rizikos vertinimo principu, kuris reiškia, kad priežiūrą atliekančių subjektų veiksmai pirmiausia nukreipiami didžiausios rizikos atvejams šalinti, riziką siejant su žalos teisės normų saugomoms vertybėms atsiradimo tikimybe ir šios žalos dydžiu bei mastu.

Aplinkos apsaugos departamentas vykdo kontroliuojamų ūkio subjektų vykdomos veiklos rizikingumo ir keliamo pavojaus aplinkai vertinimą tikslu apspręsti kontroliuojamų ūkio subjektų patikrinimų dažnumą. Minėto vertinimo vykdymo tvarką reglamentuoja Aplinkos apsaugos departamento direktoriaus 2018-12-13 įsakymu Nr. AD1-194 patvirtinti rizikos aplinkai vertinimo aprašai (toliau - Rizikos vertinimo aprašai) - Ūkio subjektų, turinčių TIPK ar TL, vykdomos veiklos rizikos vertinimo aprašas ir Ūkio subjektų, neturinčių TIPK ar TL, vykdomos veiklos rizikos vertinimo aprašas.

Vertintina teigiamai, kad Aplinkos apsaugos departamentas nuo 2020 m. vasario 13 d.¹⁸ panaikino analizuojamu laikotarpiu Ūkio subjektų, turinčių TIPK ar TL, vykdomos veiklos rizikos vertinimo apraše buvusias antikorporcinių požiūriu ydingas nuostatas, kurios sukūrė ūkio subjekto veiklos rizikos vertinimą atliekančiam Aplinkos apsaugos departamento pareigūnui diskreciją galimai nepagrįstai mažinti ar didinti vertinamo ūkio subjekto veiklos rizikingumo balą¹⁹ bei įtvirtino galimybę taikant patikrinimų optimizavimą, atskiriems ūkio subjektams išvengti patikrinimų²⁰.

¹⁶ Atsižvelgiant į tai, kad analogiško turinio pasiūlymas jau yra pateiktas STT 2020 m. birželio 17 d. korupcijos rizikos analizės išvadoje Nr.4-01-4635, šioje išvadoje jo svarbos neakcentuojame ir atskiro pasiūlymo neteikiame.

¹⁷ Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymo 36² straipsnio 1 dalies 7 punktą (prieiga per internetą: <https://www.e-tar.lt/portal/lt/legalAct/TAR.0BDFFD850A66/asr>).

¹⁸ Aplinkos apsaugos departamento prie Aplinkos ministerijos direktoriaus 2020-02-13 įsakymas Nr. AD1-41 „Dėl ūkio subjektų vykdomos ūkinės veiklos keliamos rizikos aplinkai vertinimo tvarkos aprašų pakeitimo“.

¹⁹ Aplinkos apsaugos departamento prie Aplinkos ministerijos direktoriaus 2018-12-13 įsakymu Nr. AD1-194 patvirtinto Ūkio subjektų, vykdančių ūkinę veiklą, kuriai reikia gauti Taršos integruotos prevencijos ir kontrolės leidimus ar Taršos leidimus, vykdomos ūkinės veiklos keliamos rizikos aplinkai vertinimo tvarkos aprašo 11 ir 12 punktai (prieiga per internetą: <https://aad.lrv.lt/uploads/aad/documents/files/Administracin%C4%97%20informacija/Ukio%20subjektu%20prieziura/Rizikos%20vertinimas/Apra%C5%A1as%20su%20TIPK%20ir%20TL.pdf>).

²⁰ Ūkio subjektų, vykdančių ūkinę veiklą, kuriai reikia gauti Taršos integruotos prevencijos ir kontrolės leidimus ar Taršos leidimus, vykdomos ūkinės veiklos keliamos rizikos aplinkai vertinimo tvarkos aprašo 20 ir 21 punktai.

Tačiau pastebime, kad šie pakeitimai vis tik nebuvo pakankami skaidriam, aiškiam ir efektyviam ūkio subjektų vykdomos veiklos rizikingumo aplinkai vertinimui užtikrinti, nes įvertinę Rizikos vertinimo aprašuose įtvirtintas ūkio subjektų vykdomos veiklos rizikingumo aplinkai vertinimo procedūras ir praktinį jų vykdymą, nustatėme, jog Aplinkos apsaugos departamento vykdomame ūkio subjektų vykdomos veiklos keliamos rizikos aplinkai vertinimo etape egzistuoja šie korupcijos rizikos veiksniai:

2.2.1. Nepaskirti už ūkio subjektų vykdomos veiklos keliamos rizikos aplinkai vertinimą atsakingi asmenys, nenustatytos jų funkcijos ir atsakomybė.

Rizikos vertinimo aprašai nedetalizuoja kas (*koks konkrečiai padalinys ar pareigybė*) atlieka ūkio subjektų vykdomos ūkinės veiklos keliamos rizikos aplinkai vertinimą bei nenurodo, kur konkrečiai ir kiek laiko yra saugomi šio vertinimo duomenys. Pastebime, kad aiškiai neįvardijus ūkio subjekto veiklos keliamos rizikos aplinkai vertinimo procedūrą vykdančių padalinių/asmenų ir vertinimo duomenims nenustačius konkrečių saugojimo terminų bei nepaskyrus už jų saugojimą atsakingų asmenų, tampa neregamentuota šioje procedūroje dalyvaujančių asmenų atsakomybė bei atsiranda rizika, jog nebus tinkamai atskirtos darbuotojų vykdomos funkcijos ir tie patys darbuotojai vykdys ir ūkio subjektų vykdomos veiklos rizikingumo vertinimą, ir tikrintinų ūkio subjektų atranką ir atliks pačius tikrinimus, kas antikorporciniu požiūriu yra vertinama neigiamai.

2.2.2. Nepakankamai aiškus kai kurių Ūkio subjektų, turinčių TIPK ar TL, vykdomos veiklos rizikos vertinimo aprašo nuostatų praktinis taikymas.

Atliekant Ūkio subjektų, turinčių TIPK ar TL, vykdomos veiklos rizikos vertinimo aprašo turinio analizę pastebėta, jog dalies šio aprašo nuostatų vykdymas nėra pakankamai išsamus ir aiškus, o tai sudaro sąlygas skirtingam jų interpretavimui ir nevienareikšmiškam taikymui. Tai yra:

2.2.2.1. Ūkio subjektų, turinčių TIPK ar TL, vykdomos veiklos rizikos vertinimo aprašas įtvirtina pakankamai objektyvias nuostatas pirmą kartą vertinamo subjekto atžvilgiu – „Atliekant ūkio subjekto, kurio patikrinimas niekada neatliktas, vykdomos ūkinės veiklos keliamos rizikos aplinkai vertinimą, laikoma, kad jam (ūkio subjektui) administracinės poveikio priemonės netaikytos“ (17 p.) ir „Atliekant ūkio subjekto vykdomos ūkinės veiklos keliamos rizikos aplinkai vertinimą pirmą kartą, vertinami ne anksčiau kaip praėjusiais kalendoriniais metais (metai, kada institucija patvirtino ūkio subjektų patikrinimų planą) atlikti ūkio subjekto vykdomos ūkinės veiklos patikrinimai. Šiuo atveju, jei ūkio subjekto patikrinimas nebuvo atliktas praėjusiais metais, atliekant ūkio subjektui vykdomos ūkinės veiklos keliamos rizikos aplinkai vertinimą, laikoma, kad administracinės poveikio priemonės netaikytos“ (8 p.), tačiau nenumato šių nuostatų taikymo ribojimo tą pačią ūkinę veiklą toliau vykdančio, bet teisinį statusą ar pavadinimą pakeitusio ūkio subjekto atžvilgiu ir taip sudaro prielaidas atskiriems ūkio subjektams sumažinti jų vykdomos veiklos keliamą riziką aplinkai.

2.2.2.2. Ūkio subjektų, turinčių TIPK ar TL, vykdomos veiklos rizikos vertinimo aprašas nustato tokius ūkio subjektų veiklos keliamos rizikos aplinkai vertinimo veiksnius (kriterijus), kaip -

Ūkinės veiklos teritorijos riba yra arčiau kaip 500 m nuo gyvenamosios arba (ir) visuomeninės paskirties pastatų (16.1.1 p.); ūkio subjekto įsidięta aplinkosaugos vadybos ir audito sistema (16.1.21 p.); ūkio subjekto įsidięta automatinė išmetamų ar išleidžiamų teršalų savikontrolės sistema (16.1.22 p.) bei eksploatuojami įrenginiai, įrengti pagal geriausiai prieinamus gamybos būdus (16.1.23 p.), bet nedetalizuoja praktinio jų taikymo. Ir kadangi nėra duomenų, apie tai, jog Aplinkos apsaugos departamente būtų kaupiama ir savalaikiai atnaujinama informacija apie ūkio subjektų vykdomos veiklos teritorijos ribų pakeitimus, įdiegtas aplinkosaugos vadybos ir audito sistemas, eksploatuojamų įrenginių įrengimo būdus ir pan., tampa neaišku kokia konkrečiai informacija (duomenų ar informacijos šaltiniais) turi naudotis ar kokias papildomas procedūras turi atlikti Aplinkos apsaugos departamento pareigūnas, vykdydamas ūkio subjektų vertinimą pagal minėtus vertinimo veiksnius.

2.2.2.3. Ūkio subjektų, turinčių TIPK ar TL vykdomos veiklos rizikos vertinimo aprašo 15 punktas numato galimybę ūkio subjekto vykdomos ūkinės veiklos keliamos rizikos aplinkai vertinimo veiksnius vertinti pagal *turimus kitus duomenis, pagal kuriuos galima nustatyti kokie ūkio subjektui turi būti taikytini (priskirti) keliamos rizikos aplinkai vertinimo veiksniai*. Manome, kad šios nuostatos neužtikrina tikslesnių duomenų naudojimo ūkio subjektų veiklos rizikingumo vertinime, o tik sudaro sąlygas jomis manipuluojant (*tai yra jas taikant arba netaikant*) atskirų ūkio subjektų atžvilgiu veikti neobjektyviai ir taip įtakoti (*mažinti ar didinti*) ūkio subjekto veiklos rizikingumą.

Taip pat atkreipiame dėmesį į žemiau nurodytas aplinkybes, kurios mūsų nuomone korupciniu požiūriu daro neigiamą įtaką Aplinkos apsaugos departamento vykdomam ūkio subjektų, turinčių TIPK ar TL, vykdomos veiklos rizikos vertinimui:

- *Nesudaromi ir neviešinami sąrašai ūkio subjektų, kurių vykdomos veiklos keliamos rizikos aplinkai vertinimo Aplinkos apsaugos departamentas neatlieka.*

Ūkio subjektų, turinčių TIPK ar TL, vykdomos veiklos rizikos vertinimo aprašo 9 punktas nurodo – „*Jei teisės aktai numato konkretų tam tikros veiklos planinių patikrinimų dažnumą, vadovaujamosi tų teisės aktų nuostatomis ir ūkio subjekto vykdomos ūkinės veiklos keliamos rizikos aplinkai vertinimas neatliekamas.*“ Tačiau Aplinkos apsaugos departamentas nesudaro ir neviešina tokių ūkio subjektų sąrašų. Dėl to tampa ne tik apsunkinta minėtų aprašo nuostatų įvykdymo kontrolė, bet ir nėra galimybės įvertinti numatytų tikrinti aplinkosauginiu požiūriu labiau pavojingų ir mažiau pavojingų ūkio subjektų santykio su visais kontroliuojamais subjektais, kas parodytų šios Departamento vykdomos veiklos mastą.

- *Taršos integruotos prevencijos ir kontrolės leidime ar Taršos leidime nustatomos nepakankamos sąlygos.*

Praktikoje pasitaiko atvejų kai Aplinkos apsaugos agentūros išduotame Taršos integruotos prevencijos ir kontrolės leidime ar Taršos leidime dėl neaiškių priešasčių yra nenurodomos

(nenustatomos) sąlygos visoms ūkio subjekto naudojamoms technologijoms, jų pajėgumams, vykdomai veiklai, naudojamoms medžiagoms, išmetamų (išleidžiamų) teršalų šaltiniams ir pan., o šiuos leidimus išduodanti Aplinkos apsaugos agentūra (*ar sąmoningai, ar dėl nesavalaikiai gautos informacijos apie ūkinės veikos vykdytojo planuojamus įrenginio ar veikimo pakeitimus, kurie gali daryti reikšmingą poveikį aplinkai ir visuomenės sveikatai*) minėtų leidimų neperžiūri ir nekoreguoja. To pasėkoje, ūkio subjekto veiklos rizikos aplinkai vertinimas pagal taršos leidime nurodytas sąlygas tampa neobjektyvus, o ūkio subjektui sudaromos sąlygos vykdyti teršiančią aplinkos orą, žemę, vandenį ir keliančią tiesioginę grėsmę gyvūnams ir žmonėms veiklą²¹.

Į šią problemą Lietuvos Respublikos specialiųjų tyrimų tarnyba dėmesį atkreipė dar 2016 metais, atlikusi korupcijos rizikos analizę Lietuvos Respublikos aplinkos apsaugos agentūros veiklos srityse²² bei šiais metais antikorupcinio požiūriu įvertinusi taršos leidimų ir taršos integruotos prevencijos ir kontrolės (TIPK) leidimų išdavimą, keitimą, naikinimą bei leidimų sąlygų laikymosi kontrolę²³; jos egzistavimą ne kartą paantrino ir žiniasklaida²⁴.

2.2.3. Nepakankamai objektyvus ūkio subjektų, neturinčių TIPK ar TL, vykdomos veiklos keliamos rizikos aplinkai vertinimas.

Ūkio subjektų, neturinčių TIPK ar TL, vykdomos veiklos rizikos aprašo 16 punkte nustatyti kriterijai, kuriems esant ūkio subjektui priskiriamas didelis, vidutinis ar mažas rizikos dydis. Atkreiptinas dėmesys, kad visi kriterijai yra siejami tik su administracinių nuobaudų buvimu ir jų skyrimo pakartotinumu. Manome, kad toks vertinimas, kuomet rizikingumo lygis nesiejamas su pačia ūkio subjekto vykdoma veikla (*pvz. ūkininkų vykdomos veiklos rizikingumo nesiejant su sunaudojamu gėlo vandens kiekiu, veiklos atstumu nuo vandens telkinių, naudojamomis trąšomis ir (ar) jų kiekiu ir pan.*) yra neobjektyvus ir todėl yra tobulintinas.

2.2.4. Nepakankama vidaus kontrolė.

Analizuojant praktinį ūkio subjektų vykdomos veiklos rizikos aplinkai vertinimą, nustatyta, kad Aplinkos apsaugos departamente nebuvo užtikrintas tinkamas nustatyto teisinio ūkio subjektų vykdomos veiklos rizikingumo aplinkai vertinimo reglamentavimo nuostatų vykdymas, nes:

2.2.4.1. ne visos Departamento valdybos pildė nustatytus rizikos vertinimo dokumentus. Marijampolės valdyba nevedė *Ūkio subjektų vykdomos ūkinės veiklos keliamos rizikos aplinkai vertinimo duomenų žurnalo*, kurį numato Ūkio subjektų, turinčių TIPK ar TL, vykdomos veiklos

²¹ Pvz. UAB „Vinapack“ išduotame Taršos leidime nėra specialiosios dalies „Nuotekų tvarkymas ir išleidimas“, nors įmonės veikloje (kiaušinių padėklų gamybai) vanduo yra naudojamas.

²² Prieiga internete: <https://www.stt.lt/korupcijos-prevencija/korupcijos-rizikos-analizes/atliktos-korupcijos-rizikos-analizes/7471/act888>.

²³ Prieiga internete: <https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAK/484904b0360611eabd71c05e81f09716?positionInSearchResults=0&searchModelUID=9e4b846d-68eb-42b8-b028-a3054afddda0>.

²⁴ Prieiga internete: <https://www.15min.lt/naujiena/aktualu/lietuva/ezeralio-kanaluose-fiksuotas-zalias-vanduo-aplinkosaugininkus-tyrimas-nuvede-i-kauno-energija-56-1271750>.

rizikos vertinimo aprašo 14 punktą, Kauno valdyba nepildė *Vykdomos ūkinės veiklos keliamos rizikos aplinkai vertinimo veiksmų fiksavimo formos*, kurią numato Ūkio subjektų, turinčių TIPK ar TL, vykdomos veiklos rizikos vertinimo aprašas 5 punktą, o Alytaus valdybos vedamo Ūkio subjektų vykdomos ūkinės veiklos keliamos rizikos aplinkai vertinimo duomenų žurnalo forma neatitiko formai nustatytai Ūkio subjektų, turinčių TIPK ar TL, vykdomos veiklos rizikos vertinimo aprašo priede;

2.2.4.2. atskirais atvejais buvo netinkamai pildomas ūkio subjekto vykdomos veiklos keliamos rizikos aplinkai vertinimo dokumentas - *Vykdomos ūkinės veiklos keliamos rizikos aplinkai vertinimo veiksmų fiksavimo forma*, t. y. atskirais atvejais, nebuvo galima nustatyti konkrečios ūkio subjekto vertintos veiklos, kadangi ūkio subjekto *Vykdomos ūkinės veiklos keliamos rizikos aplinkai vertinimo veiksmų fiksavimo formoje* buvo nurodytos kelios jo vykdomos veiklos (pvz., UAB „Raseinių komunalinės paslaugos“ - *komunalinės paslaugos. Atliekų, šiukšlių, fekalijų išvežimas*; UAB „Varėnos aplinkosaugos grupė“ - *aplinkos tvarkymas, kelių tiesimas ir remontas, komunalinės paslaugos*; UAB „Kėdainių vandenys“ - *vandens tiekimas, nuotekų ir dumblo tvarkymas*; VšĮ „Debesota“- *maitinimo paslaugos, viešbutis*; UAB „Renvila“ – *miškininkystė, statyba*; UAB „Royal SPA hotel“ – *apgyvendinimo, poilsio ir viešojo maitinimo paslaugos* ir t.t.) vertinama veikla buvo nenurodoma arba labai neaiškiai apibūdinama (pvz., UAB „Vilkdara“ Kalvarijos filialas –veikla nenurodoma; UAB „Broileta“ – *mėsos ir mėsos gaminių prekyba, skerdykla*; G. D.Kardokų prekybos įmonė – *agroserviso įmonė, maisto prekių parduotuvė*; A. Vasiliausko IĮ – *paminklai, apželdinimo darbai*; UAB „Prienu vandenys“ – *Prienu miesto, Išlaužo, Pakruonio, Veiverių, Balbieriškio gyvenviečių vandentiekio ir nuotekų tvarkymo įrenginiai; Purvininkų, Skriaudžių, Šilavoto gyvenviečių vandentiekio įrenginiai. Vandens tiekimas, nuotekų valymas*; R. V. – *verslo liudijimas*, UAB „Noviksas“ – *higienos prekės* ; MB „Edvėja“ – *gėrimų pardavimo vartoti vietoje veikla (baras)*; UAB „Termikas“ – *aviacijos technika; IĮ Eulanta – konditerijos gaminiai* ir t.t.).

Paminėti netinkami nustatyto teisinio reglamentavimo vykdymo faktai, sietini su nepakankama Departamento vidaus kontrole, kuri Aplinkos apsaugos departamento vykdomame ūkio subjektų vykdomos veiklos keliamos rizikos aplinkai vertinimo etape nesukūrė papildomų kontrolės priemonių ir taip neužtikrino objektyvaus ūkio subjektų veiklos rizikos aplinkai vertinimo.

Apibendrinant išdėstyta, konstatuotina, jog Aplinkos apsaugos departamente atliekamas ūkio subjektų vykdomos veiklos keliamos rizikos aplinkai vertinimas sukuria sudėtingą, daug informacijos ir laiko reikalaujantį vertinimo mechanizmą, kuris iš esmės neužtikrina aiškaus, efektyvaus ir objektyviais duomenimis pagrįsto ūkio subjektų veiklos rizikos aplinkai vertinimo ir taip sudaro sąlygas korupcijos rizikai atsirasti.

Siekiant sumažinti korupcijos riziką ūkio subjektų vykdomos ūkinės veiklos keliamos rizikos aplinkai vertinimo etape, siūlome:

Aplinkos apsaugos departamentui atsižvelgiant į pateiktus pastebėjimus ir į 2020 metais Specialiųjų tyrimų tarnybos Aplinkos apsaugos departamente atliktų korupcijos rizikos analizių

išvadose pateiktus pasiūlymus, spręsti dėl esamo ūkio subjektų vykdomos veiklos keliamos rizikos aplinkai vertinimo teisinio reglamentavimo tobulinimo.

Aplinkos apsaugos departamento Kauno, Marijampolės ir Alytaus valdyboms užtikrinti, kad ūkio subjektų vykdomos veiklos keliamos rizikos aplinkai vertinimas būtų vykdomas vadovaujantis nustatyto teisinio reglamentavimo reikalavimais.

2.3. Patikrinimų plano sudarymas

Pagal Viešojo administravimo įstatymą²⁵, ūkio subjektų veiklos priežiūra turi būti atliekama vadovaujantis planavimo principu, kuris reiškia, jog ūkio subjektų veiklos patikrinimai turi būti planuojami.

Principines Aplinkos apsaugos departamento patikrinimų planavimo nuostatas įtvirtina Ūkio subjektų veiklos planinių ir neplaninių patikrinimų, vykdančių aplinkos apsaugos valstybinę kontrolę taisyklės²⁶ (toliau – Patikrinimų taisyklės), kurios numato, jog Aplinkos apsaugos departamento patikrinimų planas (toliau – Patikrinimų planas) sudaromas vieneriems metams, atsižvelgiant į:

- tikrintinų ūkio subjektų atrankos kriterijus²⁷, nurodytus Patikrinimo taisyklių 10 punkte;
- Aplinkos apsaugos departamento ūkio subjektų kontrolinės veiklos prioritetus, nustatytus metiniame Aplinkos apsaugos departamento veiklos plane;
- Aplinkos apsaugos departamento turimus žmogiškuosius ir materialinius išteklius aplinkos apsaugos valstybinei kontrolei vykdyti;
- Patikrinimų programą²⁸.

²⁵ Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymo 36² straipsnio 1 dalies 3 punktas (prieiga internete: <https://www.e-tar.lt/portal/lt/legalAct/TAR.0BDFFD850A66/asr>)

²⁶ Aplinkos apsaugos departamento prie Aplinkos ministerijos direktoriaus 2018-07-12 įsakymas Nr. AD1-64 „Dėl Ūkio subjektų veiklos planinių ir neplaninių patikrinimų, vykdančių aplinkos apsaugos valstybinę kontrolę, taisyklių patvirtinimo“ (prieiga internete:

<https://aad.lrv.lt/uploads/aad/documents/files/Administracin%C4%97%20informacija/Ukio%20subjektu%20prieziura/D%C4%97I%20%C5%ABkio%20subjekt%C5%B3%20veiklos%20planini%C5%B3%20ir%20neplanini%C5%B3%20patikrinim%C5%B3%20taisykli%C5%B3%20patvirtinimo.pdf>).

²⁷ 1) galimas naudojamų medžiagų ar išmetamų į aplinką teršalų neigiamas poveikis aplinkai;

2) naudojamų ir/ar tvarkomų pavojingų cheminių medžiagų ir preparatų kiekis;

3) išmetamų į aplinką teršalų pavojingumas ir/ar kiekis;

4) ankstesnių patikrinimų metu buvo nustatyti pažeidimai, kuriais buvo padaryta žala aplinkai, buvo viršytos išmetamų teršalų ribinės vertės; ir (ar) nustatytas leidimo sąlygų nesilaikymo atvejis;

5) pasikartojantys ir pasitvirtinę fizinių ar juridinių asmenų, viešojo administravimo subjektų skundai ar pranešimai dėl aplinkos apsaugos reikalavimų pažeidimų;

6) įvykusios avarijos ir aplinkos teršimo atvejai praeityje;

7) ūkinė veikla vykdoma saugomoje teritorijoje;

8) gretimų teritorijų naudojimo paskirtis ar pobūdis (urbanizuotos teritorijos, saugomos teritorijos);

9) valstybinio, savivaldybių, ūkio subjektų aplinkos monitoringo duomenys;

10) įdiegtos EMAS ar kitos aplinkosaugos vadybos sistemos;

11) eksploatuojami aplinkosauginiu požiūriu pavojingi objektai (nustatyti aplinkos ministro įsakymu).

²⁸ Patikrinimų programoje kurioje privalo būti pateikiama ši informacija: bendras svarbių aplinkosaugos klausimų vertinimas; geografinė vietovė, kuriai taikoma Patikrinimų programa; įrenginių, kuriems taikoma Patikrinimų programa,

Įvertinę minėtas Patikrinimų plano sudarymo teisinio reglamentavimo nuostatas ir praktinių jų taikymą, Patikrinimų plano sudarymo etape nustatėme šiuos galimus korupcijos rizikos veiksnius:

2.3.1. Nepakankamai aiškios, praktikoje ne visuomet taikomos kai kurios Patikrinimų plano sudarymo nuostatos.

Pastebime, kad nors Patikrinimų taisyklės ir įvardina *elementus* į kuriuos reikia atsižvelgti sudarant Patikrinimų planą, tačiau ne visų jų taikymas praktikoje yra aiškus ir faktiškai vykdomas. Tai yra:

2.3.1.1. Patikrinimų taisyklės numato tikrintinų ūkio subjektų vertinimą pagal Patikrinimų taisyklių 10 punkte nurodytus kriterijus, tačiau nedetalizuoja šio vertinimo vykdymo procedūros (*nenumato kas, kada ir kuo vadovaudamasis atlieka vertinimą*), nenustato pagal ką bus vertinama (*ar tikrinamas ūkio subjektas į Patikrinimų planą patenka jei jis atitinka visus, ar bent vieną vertinimo kriterijų*), nekonkretizuoja atskirų vertinimo kriterijų taikymo aplinkybių/sąlygų (*nenurodo už kurį laikotarpį reikia taikyti atrankos kriterijus - „ankstesnių patikrinimų metu buvo nustatyti pažeidimai, kuriais buvo padaryta žala aplinkai, buvo viršytos išmetamų teršalų ribinės vertės; ir (ar) nustatytas leidimo sąlygų nesilaikymo atvejis“*, *„pasikartojantys ir pasitvirtinę fizinį ar juridinių asmenų, viešojo administravimo subjektų skundai ar pranešimai dėl aplinkos apsaugos reikalavimų pažeidimų“* ir *„įvykusios avarijos ir aplinkos teršimo atvejai praeityje“*) bei neįvardina konkrečių tikrintinų ūkio subjektų atrankos kriterijų vertinimo reikšmių.

Taip pat paminėtina, kad nustatytas teisinis reglamentavimas nenumato minėto vertinimo dokumentavimo. Tokiu būdu Aplinkos apsaugos departamente nesukuriamos papildomos vidaus kontrolės priemonės, patvirtinančios vertinimo procedūros atlikimo faktą ir padedančios paprastai, aiškiai ir objektyviai įvertinti atliktus ūkio subjektų vertinimus (pavyzdžiui, *nustatyti pagal kokius konkrečius atrankos kriterijus tikrintinas ūkio subjektas buvo vertinamas*).

Manome, jog toks neapibrėžtas tikrintinų ūkio subjektų vertinimas sudaro sąlygas neobjektyviam ūkio subjektų atitikties Patikrinimų taisyklių 10 punkte nurodytiems kriterijams įvertinimui, todėl yra tobulintinas.

2.3.1.2. Sudarant Aplinkos apsaugos departamento 2019 metų patikrinimų planą nebuvo vykdomos Patikrinimų plano rengimo nuostatos, numatančios, jog *patikrinimų planas sudaromas atsižvelgiant į:*

2.3.1.2.1. *Departamento turimus žmogiškuosius ir materialinius išteklius aplinkos apsaugos valstybinei kontrolei vykdyti*, nes nėra duomenų įrodančių, jog Aplinkos apsaugos departamente buvo vertintas žmogiškųjų ir materialinių išteklių, reikalingų patikrinimams atlikti poreikis bei analizuotas ir (ar) nustatytas valstybinę kontrolę atliekančių darbuotojų darbo krūvis;

2.3.1.2.2. *Departamento ūkio subjektų kontrolinės veiklos prioritetus, nustatytus metiniame Aplinkos apsaugos departamento veiklos plane, nes 2019 metų Aplinkos apsaugos departamento metinis veiklos planas buvo patvirtintas vėliau nei 2019 m. Patikrinimų planas*²⁹;

Tokiu būdu buvo nevykdomos nustatyto teisinio reglamentavimo nuostatos, o tai laikytina korupcijos rizikos veiksniumi.

2.3.2. *Nepakankamai tiksli ir aiški Patikrinimų plane nurodoma informacija.*

Pagal Aplinkos apsaugos departamente nusistovėjusią praktiką, Patikrinimų planas yra pavedimas konkrečiam aplinkos apsaugos valstybinės kontrolės pareigūnui³⁰ atlikti ūkio subjekto patikrinimą (*dėl planinio patikrinimo atlikimo Departamente nerengiamas atskiras dokumentas/pavedimas*). Manome, jog esant tokiai situacijai, Patikrinimų plane pateikiama informacija turėtų būti labai aiški ir tiksli, kad patikrinimą atliekantis Departamento pareigūnas ją vienareikšmiškai suprastų ir taikytų. Tačiau, įvertinus 2019 metų Aplinkos apsaugos departamento patikrinimų planą³¹ (toliau – 2019 m. patikrinimų planas), konstatuotina, jog Aplinkos apsaugos departamentas nepakankamą dėmesį skyrė jame pateikiamai informacijai ir taip sudarė sąlygas neobjektyviam ir šališkam ūkio subjektų patikrinimui.

Tai yra, vertinant 2019 metų patikrinimų planą pastebėjome, kad:

2.3.2.1. Aplinkos apsaugos departamento 2019 metų patikrinimų plane nurodomi skirtingi tikrinamų ūkio subjektų adresai. Vienais atvejais nurodoma ūkio subjekto registracijos vieta (*pvz. UAB „Sautarma“ – R. Juknevičiaus g. 72-27; VĮ „Valstybinė miškų urėdija“ Marijampolės regioninis padalinys - Vilkaviškio g. 71, Marijampolė; UAB „Ligerda“ – Draugystės g. 25-33, Marijampolė; A.B. įmonė – Kauno g. 19-7, Lazdijai; AB Pieno žvaigždės Kauno pienas – Taikos per. 90, Kaunas ir t.t.*), kitais - ūkio subjekto veiklavietės vieta (*pvz. UAB „Metalo laužas“ - Technikos g. 2, Kaunas, Technikos g. 8c, Kaunas, Vokiečių g. 187, Kaunas, Birželio 23-osios 23, Kaunas; UAB „Kazlų Rūdos komunalininkas“ – Plutiškių kaimas, Plutiškių sen. Kazlų Rūdos sav., Ažuolų Būdos kaimas, Kazlų Rūdos sen., Kazlų Rūdos sav., M. Valavičiaus g. 19, Kazlų Rūda ir t.t.*). Tikėtina, kad tokia situacija susidarė dėl skirtingo Patikrinimų plane nurodomos informacijos apie tikrinamo ūkio subjekto adresą tikslo suvokimo. Tai yra, manant, jog Patikrinimų plane nurodomas tikrinamo ūkio subjekto adresas tikslu nustatyti subjekto adresą, kuriuo bus siunčia korespondencija (*pranešimas apie patikrinimą,*

²⁹ Aplinkos apsaugos departamento 2019 m. Patikrinimų planas patvirtintas 2019 m. vasario 13 d., o 2019 metų veiklos planas - 2019 m. kovo 21 d.

³⁰ Paminėtina, kad 2020 m. birželio 17 d. korupcijos rizikos analizės išvadoje Nr. 4-01-4636 (prieiga internete: https://www.stt.lt/data/public/uploads/2020/06/kra_aad.pdf) pateikiamas pasiūlymas atsisakyti Aplinkos ministro patvirtintame Ūkio subjektų veiklos planinių ir neplaninių patikrinimų, vykdančių aplinkos apsaugos valstybinę kontrolę, reikalavimų aprašo 11.6 punkte įtvirtinto reikalavimo - patikrinimų plane nurodyti patikrinimą atliksiančio aplinkos apsaugos valstybinės kontrolės pareigūno vardą ir vardą.

³¹ Aplinkos apsaugos departamento prie Aplinkos ministerijos 2019 metų ūkio subjektų patikrinimų planas buvo patvirtintas Aplinkos apsaugos departamento direktoriaus 2019-02-13 įsakymu Nr. AD1-34 ir iš dalies pakeistas 2019-08-14 įsakymu Nr. AD1-156 bei 2019-11-15 įsakymu Nr. AD1-223. Planas įpareigojo Kauno valdybą atlikti 1 013 patikrinimus, Marijampolės valdybą – 594 patikrinimus, Alytaus valdybą – 539 patikrinimus, o Kauno AKKS – 86 patikrinimus.

klausimynai, kvietimai ir pan.) – buvo nurodoma ūkio subjekto registracijos vieta, o manant, kad Patikrinimų plane nurodomas adresas tikslu nustatyti konkrečią patikrinimo atlikimo vietą – buvo nurodoma ūkio subjekto veiklavietės vieta.

Manytina, kad dėl šios aplinkybės, ūkio subjektų patikrinimų atlikimo etape gali susiklostyti situacijų, kai subjektui vykdant veiklą keliais adresais, patikrinimą atliekantis pareigūnas priims neobjektyvų ir (ar) tikrinamam ūkio subjektui galimai palankų sprendimą dėl patikrinimo atlikimo konkrečiu adresu.

2.3.2.2. Atskirais atvejais, 2019 metų patikrinimų plane buvo skirtingai apibūdinama tiek tikrinama ūkio subjekto veiklos sritis³², tiek ir pats tikrinimas objektas³³. Dėl šios priežasties tapo neaišku ką konkrečiai ūkio subjekto veiklos patikrinimą atliekantis Departamento pareigūnas turi tikrinti, t. y. koks yra tikrinimo tikslas. Tokia situacija vertintina kaip ydinga antikorupciniu požiūriu, nes neeliminuoja šališkų sprendimų dėl konkrečios tikrinimo srities ir (ar) tikrinimo objekto nustatymo priėmimo galimybes.

2.3.2.3. Departamento 2019 metų patikrinimų plane išplėstiniai patikrinimai³⁴ buvo numatyti tik Kauno valdybai (*apie 50,3 proc. visų Patikrinimų plane numatytų patikrinimų sudarė išplėstiniai patikrinimai*), o kitoms Aplinkos apsaugos departamento valdyboms ir Kauno AKKS dėl neaiškių priežasčių išplėstiniai patikrinimai nebuvo numatyti. Ši aplinkybė įrodo netolygaus darbo paskirstymo Departamente faktą, kuris didina neefektyvaus ir netinkamo pavestų funkcijų atlikimo galimybę bei korupcijos pasireiškimo tikimybę.

2.3.2.4. Nors Patikrinimų taisyklės nustato planinio patikrinimo trukmę - *20 darbo dienų nuo patikrinimo pradžios, kai aplinkos apsaugos valstybinės kontrolės pareigūnas prisistato tikrinamo ūkio subjekto atstovui*³⁵, su galimybe patikrinimą pratęsti dar 20 darbo dienų, tačiau 2019

³² Patikrinimo plano grafoje „Ūkinės veiklos sritis“ atskirais atvejais: nurodomos visos ūkio subjekto vykdomos veiklos (pvz. UAB „Royal SPA Hotel“ – „apgyvendinimo, gydymo, slaugos, poilsio ir viešojo maitinimo paslaugos“, UAB „Varėnos aplinkotvarkos grupė“ – „aplinkos tvarkymas, kelių tiesimas ir remontas, komunalinės paslaugos“), pateikiama abstrakti informacija (pvz. UAB „Kauno arena“ – „Žalgirio arena“, PC „Molas“ – „prekybos centras“, UAB „Stamita“ – „Druskininkų uždaro slidinėjimo trasos su dirbtine sniego dangą“, AB „Montuotojas“ – „pramonės“, ŽŪK „Pienas LT“ – „kitos veiklos rūšys“ ir t.t.).

³³ Patikrinimo plano grafoje „Objektas“ atskirais atvejais: nieko nenurodoma (pvz. ŽŪB „Valavičiai“, UAB „Vilkaviškio komunalinis ūkis“, Lukšių ŽŪB, UAB „Statybos ritmas“, UAB „Agrolita“, UAB „ECOWOOD“, UAB „Kauno stiklas“, UAB „Išlaužo žuvis“, UAB „Padėklų centras“, AB „Lifosa“ ir t.t.), perrašomas tikrinamo ūkio subjekto adresas (pvz. UAB „Mondelez Lietuva production“, UAB „Metalo laužas“, VĮ Kauno regiono atliekų tvarkymo centras“, MB „Autorėjas“ ir t.t.), pateikiama abstrakti informacija (pvz. UAB „AD WOOD“ tikrinamas objektas nurodomas - „du objektai mieste ir rajone“, UAB „Sūduvos vandenys“, adresu Vasaros g. 7, Marijampolė– „valymo įrenginiai (10 gyvenviečių) ir t.t.).

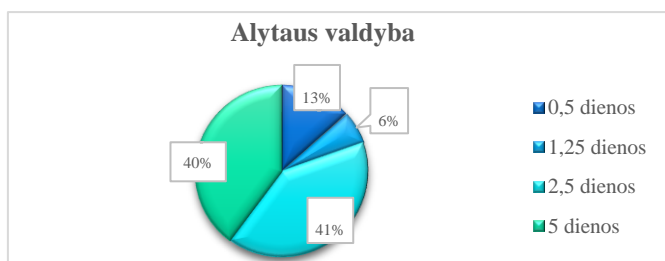
³⁴ Pagal Patikrinimo taisyklės ūkio subjektų veiklos patikrinimai gali būti teminiai ir išplėstiniai. Teminis patikrinimas atliekamas konkrečiam atvejui ištirti ar tam tikrai veiklos sričiai patikrinti, o išplėstinis – ne mažiau kaip dvejoms veiklos sritims patikrinti. Egzistuojantis teisinis reglamentavimas nenustato konkrečių atvejų ar aplinkybių kuomet turi būti atliekamas išplėstinis, o kada teminis patikrinimas, kokios aplinkybės nustato konkrečias patikrinimų temas, jų skaičių ir pan. Patikrinimų plane tik nurodoma, ar patikrinimas teminis (T) ar išplėstinis (I). Esant tokiai situacijai Patikrinimų plane nurodyto tikrinamo ūkio subjekto patikrinimo konkrečią temą ir jų skaičių, patikrinimo atlikimo etape, nusistato pats tikrinimą atliekantis Departamento pareigūnas. Tokiu būdu pareigūnas įgyja plačią diskreciją, kuri gali būti naudojama ir savanaudiškais tikslais.

³⁵ Atkreiptinas dėmesys, kad nėra aiškus šios nuostatos taikymas patikrinimui pasirinkus Patikrinimo taisyklių 4.2 punkte numatytą metodą – nevykstant į ūkio subjektą

metų patikrinimų plane nurodant kiekvieno patikrinimo atlikimo terminą, tokios trukmės patikrinimo atlikimo termino nėra nustatyta nei vienam planuojamam patikrinimui. 2019 metų patikrinimų plane nurodytas patikrinimui atlikti skirtingas laikas (toliau – atlikimo terminas) svyruoja nuo 0,5 iki 10 darbo dienų.

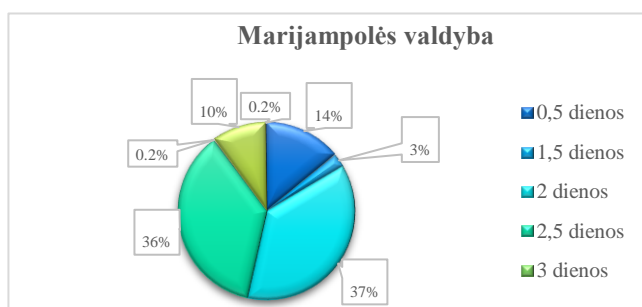
Paminėtina, kad atskirų Aplinkos apsaugos departamento valdybų patikrinimams 2019 m. patikrinimų plane buvo numatyti skirtingi atlikimo terminai. Alytaus valdybos atliekamiems patikrinimams nustatyti 4 atlikimo terminai – 0,5; 1,25; 2,5 ir 5 darbo dienos; Marijampolės valdybos atliekamiems patikrinimams nustatyti 7 atlikimo terminai – 0,5; 1,5; 2; 2,5; 3; 4 ir 5 darbo dienos, o Kauno valdybos atliekamiems patikrinimams nustatyti 8 atlikimo terminai - 0,5; 1; 1,5; 2; 2,5; 3; 4; 5 darbo dienos.

Alytaus valdyboje planuojamiems atlikti patikrinimams dažniausiai buvo nustatomas 2,5 ir 5 darbo dienų atlikimo terminas (tai sudarė atitinkamai 40,6 proc. ir 39,8 proc. visų planuojamų patikrinimų). Detalesnė informacija pateikiama 2 paveikslėlyje:

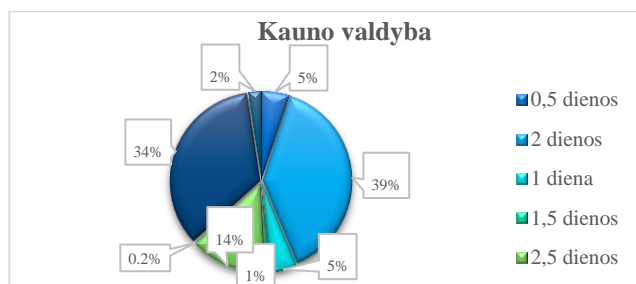
2 pav. Alytaus valdybai pavestų atlikti patikrinimų pasiskirstymas pagal jų atlikimui skirtą laiką

Marijampolės valdyboje planuojamiems atlikti patikrinimams dažniausiai buvo nustatomas 2 ir 2,5 darbo dienų atlikimo terminas (tai sudarė atitinkamai 37,1 ir 36,3 proc. visų planuojamų patikrinimų). Detalesnė informacija pateikiama 3 paveikslėlyje:

3 pav. Marijampolės valdybai pavestų atlikti patikrinimų pasiskirstymas pagal jų atlikimui skirtą laiką

Kauno valdyboje planuojamiems atlikti patikrinimams dažniausiai buvo nustatomas 2 ir 3 darbo dienų terminas (tai sudarė atitinkamai 38,9 ir 34,4 proc. visų planuojamų patikrinimų). Detalesnė informacija pateikiama 4 paveikslėlyje.

4 pav. Kauno valdybai pavestų atlikti patikrinimų pasiskirstymas pagal jų atlikimui skirtą laiką

Taip pat paminėtina, kad jeigu pavyzdžiui, mažųjų karjerų patikrinimas visoms Departamento valdyboms buvo nustatytas toks pats atlikimo terminas - 0,5 darbo dienos, tai daugelio kitų veiklos sričių analogiškiems patikrinimams nustatytas atlikimo terminas labai skyrėsi.

Pavyzdžiui:

Tikrintina veiklos sritis	Nustatytas patikrinimo atlikimo terminas, d.d.		
	Kauno valdyba	Marijampolės valdyba	Alytaus valdyba
<i>Gyvūnų laikymas</i>	2	2	2,5
<i>Prekyba degalais</i>	1	2	2,5
<i>Žūklės plotų naudojimas</i>	3	4	2,5
<i>ENTP tvarkymo veikla</i> ³⁶	3	2,5	5
<i>medžioklė</i>	3	4	2,5

1 lent. Nustatytų patikrinimo atlikimo terminų palyginimas.

Negana to, pastebėta, kad Departamento valdybų sudėtyje esančių inspekcijų atliekamiems analogiškos veiklos patikrinimams taip pat buvo nustatomi skirtingi atlikimo terminai (pvz. ūkinės veiklos srities *autoservisas* patikrinimą Jonavos AAI turėjo atlikti per 2 d.d., o Kaišiadorių AAI – per 2,5 d.d.; ūkinės veiklos srities *ENTP tvarkymo veikla* patikrinimą Jonavos AAI turėjo atlikti per 3 d.d., o Kaišiadorių AAI – per 4 d.d.; Kauno AAI atliekamam išplėstiniam ūkinės veiklos srities *žuvies perdirbimas* patikrinimui buvo numatytos 2 d.d., o Raseinių AAI atliekamam teminiam šios pačios veiklos srities patikrinimui - 4 d.d. ir t.t.).

Minėti pavyzdžiai rodo, kad atskiruose Aplinkos apsaugos departamento struktūriniuose padaliniuose sudaromos nevienodos sąlygos analogiškiems ūkio subjektų patikrinimams atlikti. Manytina, jog ši aplinkybė didina netinkamo pavestų funkcijų atlikimo ir piktnaudžiavimo suteiktais įgaliojimais pasireiškimo tikimybę, todėl laikytina korupcijos rizikos veiksmu.

2.3.3. Nepakankamos prevencinės interesų konfliktų valdymo ir šalinimo priemonės.

Pagal Patikrinimo taisyklį 6 punktą aplinkos apsaugos valstybinės kontrolės pareigūnas negali atlikti ūkio subjekto veiklos patikrinimo, jeigu jis turi asmeninį suinteresuotumą. Tačiau Aplinkos apsaugos departamente egzistuojanti vidaus kontrolės sistema Patikrinimo planų sudarymo etape nesukuria prevencinių priemonių, užkirsti kelią rasti interesų konfliktų situacijoms bei plisti korupcijai.

³⁶ ši kontrolės veiklos sritis 2019 metais buvo priskirta prioritetiniai.

1 pavyzdys. Susitikimo su Marijampolės valdybos darbuotojais metu³⁷ valdybos viršininkas teigė, jog neturi jokių duomenų apie jo pavaldžių darbuotojų vykdomą kitą veiklą ar suinteresuotumą ir dėl to galintį kilti interesų konfliktą, nors net 3 jo pavaldume esantys darbuotojai savo VTEK pateiktose ir viešai prieinamose Privačių interesų deklaracijose nurodė, jog užsiima individualia žemės ūkio veikla/ūkininkauja³⁸.

2 pavyzdys. Alytaus AAI viršininkas deklaruoja nuo 2018 m. rugpjūčio 26 d. atsiradusį ryšį su UAB „Alytaus regiono atliekų tvarkymo centras“, tačiau 2019 metų patikrinimų plane jo pavaldiems darbuotojams pavedama atlikti 13 UAB „Alytaus regiono atliekų tvarkymo centro“ patikrinimų.

3 pavyzdys. 2019 metų patikrinimų plane Kauno GGI viršininkui ir 3 jo pavaldiniams T. G., T. K. ir M. T. pavedama atlikti 5 medžiotojų būrelių („Neris“, „Santaka“, „Luknė“, Gvėnės ir Svilonių) patikrinimus, nežiūrint į tai, kad visi šie Kauno GGI pareigūnai yra deklaravę savo ryšius su minėtais medžiotojų būreliais.

Manome, kad siekiant užtikrinti Departamento atliekamų ūkio subjektų patikrinimų objektyvumą ir šališkumą, būtų tikslinga numatyti, kad tais atvejais, kai tikrinamų ūkio subjektų atžvilgiu (*pvz. medžiotojų būrelių*) teritorinių valdybų darbuotojai turi asmeninį suinteresuotumą (*pvz. yra medžiotojų būrelių narys*) tokių subjektų patikrinimus pavesti atlikti kitų teritorinių valdybų darbuotojams.

Apibendrinant išdėstyta, konstatuotina, jog Aplinkos apsaugos departamente skiriamas nepakankamas dėmesys tikrinamų ūkio subjektų patikrinimo plano sudarymui ir jame pateikiamai informacijai, ko pasėkoje Departamento patikrinimų planas, kaip pavedimą atlikti patikrinimą įforminantis dokumentas, nenustato konkretaus ir aiškaus ūkio subjektų patikrinimų tikslo ir apimties ir tuo ne tik neužtikrina skaidraus, objektyvaus ir nešališko ūkio subjektų patikrinimų atlikimo, bet ir sudaro nevienodas sąlygas analogiškiems patikrinimams atlikti.

Siekiant sumažinti korupcijos riziką Aplinkos apsaugos departamento tikrinamų ūkio subjektų patikrinimų plano sudarymo etape, siūlome:

Aplinkos apsaugos departamentui svarstyti galimybę dėl aiškesnės ir tikslesnės Patikrinimų plane nurodomos informacijos apie tikrinamą ūkio subjektą, tikrinamą ūkio subjekto veiklos sritį, tikrinimo objektą ir patikrinimo atlikimui nustatomą terminą.

Aplinkos apsaugos departamentui užtikrinti, kad Patikrinimų planas būtų sudaromas vadovaujantis nustatyto teisinio reglamentavimo reikalavimais.

Aplinkos apsaugos departamento Kauno, Marijampolės ir Alytaus valdybų vadovams

³⁷ 2020 m. birželio 11 d.

³⁸ E. B. Privačių interesų deklaracijoje nurodo, jog nuo 2008-02-19 ūkininkauja; A. V. Privačių interesų deklaracijoje nurodo, kad nuo 2015-04-14 vykdo individualią žemės ūkio veiklą ir K. V. savo Privačių interesų deklaracijoje nurodo, kad nuo 2009-01-01 vykdo individualią žemės ūkio veiklą.

susipažinti su visų jiems pavaldžių valdybos darbuotojų privačių interesų deklaracijomis.

Aplinkos apsaugos departamentui, siekiant išvengti prielaidų viešųjų ir privačių interesų konfliktams rasti, svarstyti galimybę, kad Departamente kasmet būtų atliekamas darbuotojų privačių interesų deklaracijose pateiktos informacijos vertinimas, su kurio rezultatais pasirašytinai būtų supažindinami sprendimus dėl tikrinamų ūkio subjektų patikrinimo plano sudarymo turintys teisę priimti asmenys, o Departamento darbuotojai turėtų įpareigojimą per tam tikrą nustatytą laiką (pvz. 3 darbo dienas) informuoti vadovą apie savo privačių interesų deklaracijose padarytus papildymus ar pakeitimus.

2.4. Patikrinimų atlikimas

Patikrinimų taisyklės numato, jog Aplinkos apsaugos departamento vykdomi ūkio subjektų veiklos patikrinimai gali būti planiniai ir neplaniniai. Departamento aplinkos apsaugos valstybinės kontrolės pareigūnai ūkio subjektų veiklos planinius patikrinimus atlieka pagal patvirtintą Patikrinimų planą, o neplaninius³⁹ pagal motyvuotą sprendimą, įformintą pavedimu atlikti patikrinimą.

Pagal 2019 metų patikrinimų planą⁴⁰, Aplinkos apsaugos departamentas planavo atlikti 6 732 patikrinimus, iš kurių Kauno valdyba - 1 013 patikrinimų (*kas sudarė 15 proc. visų 2019 m. planuotų Departamento patikrinimų*); Marijampolės valdyba – 594 patikrinimus (*kas sudarė 8,8 proc. visų 2019 m. planuotų Departamento patikrinimų*); Alytaus valdyba – 539 patikrinimus (*kas sudarė 8 proc. visų 2019 m. planuotų Departamento patikrinimų*) ir Kauno AKKS – 86 patikrinimus (*kas sudarė 1,3 proc. visų 2019 m. planuotų Departamento patikrinimų*).

Aplinkos apsaugos departamento interneto tinklalapyje viešai skelbiamų ūkio subjektų patikrinimų ataskaitų duomenimis, 2019 metais Departamentas atliko 8 853 patikrinimus (6 522 planinius ir 2 331 neplaninius), iš kurių Kauno valdyba atliko 1 281 patikrinimą (986 planinius ir 295 neplaninius, arba 14,5 proc. visų Departamento 2019 m. atliktų patikrinimų); Marijampolės valdyba atliko 675 patikrinimus (619 planinių ir 56 neplaninius, arba 7,6 proc. visų 2019 m. Departamento atliktų patikrinimų), Alytaus valdyba atliko 613 patikrinimų (526 planinius ir 87 neplaninius, arba 7 proc. visų 2019 m. Departamento atliktų patikrinimų) ir Kauno AKKS atliko 115 patikrinimų (90 planinių ir 25 neplaninius, arba 1,3 proc. visų 2019 m. Departamento atliktų patikrinimų).

Įvertinę Patikrinimų taisyklėse įtvirtintas ūkio subjektų patikrinimų atlikimo nuostatas ir praktinį jų taikymą, ūkio subjektų patikrinimų atlikimo etape nustatėme šiuos galimus korupcijos

³⁹ Neplaniniai patikrinimai atliekami pagal skundus, gautus Pranešimų priėmimo skyriaus ar skubios pagalbos tarnybų telefono numeriu 112, reidų, pareigūnų būdravimo metu bei siekiant užtikrinti, kad buvo pašalinti ūkio subjekto veiklos ankstesnio patikrinimo metu nustatyti teisės aktų pažeidimai ir įgyvendinti priimti sprendimai.

⁴⁰ Aplinkos apsaugos departamento 2019 m. ūkio subjektų patikrinimo planas, patvirtintas Aplinkos apsaugos departamento direktoriaus 2019 m. lapkričio 15 d. įsakymu Nr. AD1-223.

rizikos veiksnius:

2.4.1. Skelbiama nepakankamai išsami informacija apie atliktus patikrinimus.

Aplinkos apsaugos departamento viešai skelbiamose ūkio subjektų patikrinimų ataskaitose pateikiama informacija (*patikrinimo data, tikrinto ūkio subjekto pavadinimas ir adresas, patikrinimo rūšis; aplinkosauginio pažeidimo pobūdis ir taikytos teisinio poveikio priemonės*) nesisieja nei su Patikrinimų planu, nei su patikrinimo dokumentų registras. Dėl šios priežasties negalime palyginti Patikrinimų plane ir ūkio subjektų patikrinimų ataskaitose nurodytos informacijos ir taip įsitikinti, kad Patikrinimų plane numatytas patikrinimas tikrai buvo atliktas.

Pavyzdys.

2019 m. patikrinimų planas taip apibūdino tris UAB „Ekonovus“ patikrinimus:

Eilės Nr.	Tikrinamo ūkio subjekto pavadinimas	Kodas	adresas	Ūkinės veiklos sritis	objektas	Pareigūnas	Patikrinimo terminas
6531	UAB "Ekonovus"	124824426	Liepkalnio g. 172, Vilnius	Plastikinės, popierinės pakuotės surinkimas, eksportas	Kauno padalinys, Vandžio g. 92, Kaunas	A. Kričienienė	2019 m. III ketv. 10 d.d
6532	UAB "Ekonovus"	124824426	Liepkalnio g. 172, Vilnius	Plastikinės, popierinės pakuotės surinkimas, eksportas	Alytaus padalinys, Naujoji g. 29A, Alytus	J. Matulevičienė	2019 m. III ketvirtis 10 d.d.
6533	UAB "Ekonovus"	124824426	Liepkalnio g. 172, Vilnius	Plastikinės, popierinės pakuotės surinkimas, eksportas	Šakių padalinys, Sodų g. 3C, Šakiai	V. Jaškevičius	2019 m. I ketv.5 d.d

o 2019 m. IV ketvirčio ūkio subjektų patikrinimų ataskaita pateikė sekančią informaciją:

Eilės Nr.	Patikrinimo data	Tikrinto ūkio subjekto pavadinimas, adresas	Patikrinimo rūšis planinis/neplaninis	Aplinkosauginio pažeidimo pobūdis (Pažeidimų grupė*)	Taikytas ANK (ar kito teisės akto, pvz. AAI) str.d. **	Taikytos teisinio poveikio priemonės*** (žala, ANP, AB, PN arba nubaustas atsakingas specialistas ar pareigūnas (nenurodant vardo, pavardės))
35	2019-11-25	UAB "Ekonovus", Liepkalnio g. 172, Vilnius	Neplaninis	-	-	-
23	2019-11-20	UAB "Ekonovus", Liepkalnio g. 172, Vilnius	Planinis	Atliekų	247/39	PN, AB ekologui
24	2019-11-22	UAB "Ekonovus", Liepkalnio g. 172, Vilnius	Planinis	-	-	-

Akivaizdu, kad iš patikrinimų ataskaitoje pateiktos informacijos nėra aišku, ar joje nurodyti patikrinimai tikrai buvo atlikti 2019 m. patikrinimų plane numatytuose objektuose, ar juos atliko patikrinimų plane nurodyti pareigūnai, ar patikrinimai neviršijo patikrinimų plane nustatyto patikrinimo atlikimui skirto laiko ir, ar buvo tikrinama patikrinimų plane nurodyta veiklos sritis.

Manytina, kad ūkio subjektų patikrinimų ataskaitose skelbiama neišsami informacija apie atliktus patikrinimus ne tik neužtikrina patikrinimų skaidrumo ir efektyvumo, bet ir sudaro galimybes visuomenei pateikti ne objektyvius, o Departamento pageidaujamas darbo rezultatus/rodiklius.

2.4.2. Atskiruose planiniuose ūkio subjektų patikrinimuose dalyvauja įgaliojimų tam neturintys Departamento aplinkos apsaugos valstybinės kontrolės pareigūnai.

Teigiamai vertintina, kad siekiant sumažinti korupcijos pasireiškimo tikimybę, Patikrinimų taisyklėse⁴¹ buvo įtvirtintos nuostatos, numatančios, jog planinį išplėstinį patikrinimą turi atlikti ne mažiau kaip 2 pareigūnai. Tačiau Aplinkos apsaugos departamente nebuvo detalai reglamentuota,

⁴¹ Nuo 2020 m. sausio 3 d.

kiek Departamento pareigūnų turi atlikti teminį planinį, neplaninį patikrinimą, kiek pareigūnų turi vykdyti į objektą pažeidimui užfiksuoti ar užkirsti jam kelią būdravimo (nedarbo) metu.

Analizės metu nustatyta, kad iš visų Kauno, Marijampolės ir Alytaus valdyboms pavestų (*nurodytų 2019 m. patikrinimų plane*) patikrinimų, tik penkių patikrinimų⁴² atlikimui buvo paskirti du darbuotojai. Visus kitus patikrinimus buvo pavesta atlikti vienam pareigūnui. Tačiau praktikoje pastebėjome nemažai atvejų, kai planiniame patikrinime dalyvavo ir patikrinimo aktą pasirašė du Departamento pareigūnai, iš kurių tik vienas buvo nurodytas Patikrinimų plane, t. y. turėjo pavedimą atlikti patikrinimą.

1 pavyzdys. 2019-11-11 Patikrinimo akto Nr. K-509/1 duomenimis, UAB „Autoservisas Vaišvydava“ patikrinimą atliko du Kauno AAI pareigūnai (*I. S. ir R. T.*), nors pagal 2019 m. patikrinimų planą šį patikrinimą turėjo atlikti tik vienas Kauno AAI pareigūnas (*I. S.*).

2 pavyzdys. 2019 m. patikrinimų planas įpareigojo Alytaus AAI vyriausiąjį specialistą J. Ž. atlikti V. Č. individualios įmonės patikrinimą, tačiau 2019-05-30 Patikrinimo akto Nr. PA12-81 duomenimis, šiame patikrinime dalyvavo (*ir patikrinimo aktą pasirašė*) ir Alytaus AAI vyriausioji specialistė L. B.

3 pavyzdys. Pagal 2019 m. patikrinimų planą, Labūnavos ŽŪB patikrinimą turėjo atlikti Jonavos AAI aplinkos apsaugos inspektorius J. V., tačiau 2019-09-29 Patikrinimo akto Nr. JOP-166 duomenimis, patikrinime dalyvavo (*ir patikrinimo aktą pasirašė*) ir Jonavos AAI vyriausiasis specialistas A. Č.

4 pavyzdys. Pagal 2019 m. patikrinimų planą, Marijampolės AAI vyriausiasis specialistas G. T. turėjo atlikti UAB „Didma“ patikrinimą, tačiau 2019-11-20 patikrinimo akto Nr. 151 duomenimis, patikrinime dalyvavo (*ir patikrinimo aktą pasirašė*) ir Marijampolės AAI vyr. specialistas A. V.

Kadangi esamas teisinis reglamentavimas nenumato Patikrinimų plane nenurodyto Departamento pareigūno dalyvavimo planiniame patikrinime atveju/sąlygų, toks pareigūno dalyvavimas ūkio subjekto planiniame patikrinime tampa nepagrįstas ir iškelia patikrinimo metu jo atliktų funkcijų/veiksmų legitimumo klausimą, o tai laikytina korupcijos rizikos veiksniu.

2.4.3. Pernelyg plati ūkio subjektų patikrinimus atliekančių aplinkos apsaugos valstybinės kontrolės pareigūnų diskrecija.

Kaip jau buvo minėta šios išvados 2.3 skyriuje, Patikrinimų plano sudarymo etapas tiesiogiai įtakoja aplinkos apsaugos valstybinės kontrolės pareigūnų diskreciją ūkio subjektų patikrinimų atlikimo etape. Patikrinimų plane pateikiama informacija nesuformuluoja tikslaus ir aiškaus patikrinimo pavedimo ir tokiu būdu sudaro sąlygas patikrinimą atliekančiam Departamento pareigūnui priimti vienasmenišką sprendimą dėl patikrinimo tikslo ir apimties nustatymo.

⁴² UAB „KT Valda“, UAB „Baltijos polistirenas“, UAB „SCAPA Baltic“, UAB „Ulmas“ ir UAB „Sakret LT“.

Patikrinimų plane atskirų tikrinamų ūkio subjektų ūkinės veiklos sritis apibūdinama gan abstrakčiai (pvz. *žuvininkystė, degalinė, medžioklė, gamyba ir pan.*). Ir kadangi detaliau nėra reglamentuojama, ar patikrinimas turi apimti visą Patikrinimų plane nurodytos veiklos sritį⁴³ ar gali apimti tik vieną ar kelias ją sudarančias/apimančias veiklas⁴⁴, patikrinimus atliekantys pareigūnai patys nusistato patikrinimo tikslą ir taip nusprendžia, ar tikrins visą Patikrinimų plane nurodytą tikinamo ūkio subjekto veiklos sritį, ar tik atskirą jos veiklą.

1 Pavyzdys. 2019 m. patikrinimų planas įpareigojo Marijampolės AAI pareigūnę I. N. atlikti du teminius UAB „Alkesta“ patikrinimus, tikrinant veiklos sritį - *asfaltbetonio gamyba* ir objektą - *asfaltbetonio bazė*. Pareigūnė atliko du UAB „Alkesta“ patikrinimus - vieno metu (2019-03-13 *Patikrinimo akto Nr. 12 duomenimis*) buvo tikrinta aplinkos oro apsauga, o kito patikrinimo metu (2019-07-04 *Patikrinimo akto Nr.72 duomenimis*) – atliekų tvarkymas. Sprendimus dėl patikrinimų tikslo, t. y. tikrinamų subjekto veiklos sričių veiklų (šiuo atveju - *aplinkos oro apsauga* ir *atliekų tvarkymas*) vienasmeniškai priėmė patikrinimą atlikusi pareigūnė.

2 pavyzdys. 2019 m. patikrinimų planas įpareigojo Jonavos AAI vyriausiąjį specialistą J. V. patikrinti UAB EMSI ūkinės veiklos sritį – *degalinė*. Patikrinimo tikslą (tikrinamą veiklos sritį – *įmonės nuotekų tvarkymo veiklos vykdymas*) šiuo atveju taip pat nusistatė pats patikrinimą atlikęs pareigūnas.

Analizės metu pastebėta, kad analizuojamu laikotarpiu didžiosios dalies patikrinimų tikslas buvo - *Atliekų susidarymo ir tvarkymo apskaitos ir ataskaitų teikimo taisyklių*⁴⁵ *reikalavimų laikymasis*, o šio pobūdžio patikrinimuose nustatyti pažeidimai sudarė didžiąją dalį visų Departamento nustatytų pažeidimų. Ir nors *Atliekų susidarymo ir tvarkymo apskaitos ir ataskaitų teikimo taisyklių reikalavimai* yra svarbūs, už jų nevykdymą ar netinkamą vykdymą yra numatyta administracinė atsakomybė, tačiau visuomenė tokių pažeidimų nelinkusi laikyti reikšmingais aplinkosaugine prasme. Todėl manytina, kad *Atliekų susidarymo ir tvarkymo apskaitos ir ataskaitų teikimo taisyklių reikalavimų pažeidimų užkardinimui* būtų tikslinga numatyti ir taikyti prevencines priemones (pvz. *organizuoti metodinės pagalbos renginius; ūkio subjektams siųsti priminimus ir pan.*).

Paminėtini atskiri, praktikoje pasitaikantys atvejai, kuomet patikrinimą atliekantis pareigūnas nesilaiko savo paties nusistatyto tikslo⁴⁶ arba nusistato labai platų patikrinimo tikslą (pvz. – *aplinkos apsaugos reikalavimų vykdymas*), kuris neapibrėžia patikrinimo apimties. Tokios situacijos laikytinos

⁴³Pavyzdžiui, veiklos srities *degalinė* atveju, patikrinimas galėtų apimti bendrųjų reikalavimų degalinių įrengimui, atliekų susidarymo apskaitos ir ataskaitų reikalavimų, susidariusių atliekų tvarkymo reikalavimų bei nuotekų tvarkymo reikalavimų vertinimus.

⁴⁴ Pavyzdžiui, atliekant veiklos srities *degalinė* patikrinimą vertinti nuotekų tvarkymo veiklą.

⁴⁵ Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2011-05-03 įsakymas Nr. D1-367 „Dėl atliekų susidarymo ir tvarkymo apskaitos ir ataskaitų teikimo taisyklių patvirtinimo“.

⁴⁶ Pavyzdys. Patikrinimų planas įpareigojo Raseinių AAI pareigūną G. T. atlikti UAB „Murameda“ veiklos srities - *medienos apdirbimas* (tikrinamas objektas – *katilinė*) patikrinimą. 2019 m. rugsėjo 30 d. Patikrinimo akto Nr. RSP147

ydingomis antikorupciniu požiūriu, nes sudaro sąlygas patikrinimo metu keisti patikrinimo tikslą ir apimtis ir taip neužfiksuoti kai kurių pažeidimų.

Be to, paminėtina, kad patikrinimą atliekančiam pareigūnui pačiam nusistatant patikrinimo apimtį, susidaro situacijos, kai tos pačios veiklos patikrinimai atliekami skirtinga apimtimi.

Pavyzdys. Marijampolės GGAI pareigūnas E. B., atlikdamas 2019 metų patikrinimų plane numatytą medžiotojų klubo „Gavaltuva“⁴⁷ (ūkinės veiklos sritis – *medžioklė*) teminį patikrinimą, atliko medžioklės lapų tikrinimą, o Alytaus GGAI pareigūnas S. K. atlikdamas, 2019 patikrinimų plane numatyto medžiotojų būrelio „Grūtas“⁴⁸ patikrinimą, kurio tikrinama ūkinės veiklos sritis taip pat buvo nurodyta *medžioklė* atliko išsamų leidimo naudoti medžiojamųjų gyvūnų išteklius medžioklės plotų vienetė sąlygų laikymosi kontrolės patikrinimą, kurio metu patikrino leidimo galiojimą, medžioklės metu naudojamus statinius, žvėrelių viliojimo vietas, žvėrelių apskaitą pagal pėdsakus sniege, būrelio teikiamų ataskaitų savalaikiškumą, sumokėtus mokesčius, medžioklės lapus, sumedžiojimo limitus.

Minėtas pavyzdys įrodo, jog praktikoje dėl skirtingos analogiškų patikrinimų apimties gali kilti pagrįstos abejonės dėl jų atlikimo objektyvumo ir nešališkumo. Todėl siekiant užtikrinti ūkio subjektų veiklos patikrinimų skaidrumą ir efektyvumą, būtina vienodinti panašaus pobūdžio patikrinimų atlikimo praktiką.

2.4.4. Netaikoma patikrinimų įvykdymo kontrolės praktika.

Aplinkos apsaugos departamento 2019 m. I ketvirčio ūkio subjektų patikrinimo ataskaitos duomenimis Marijampolės GGAI tą pačią dieną (2019 m kovo 18 d.) atliko 16 patikrinimų:

Eil. Nr.	Patikrinimo data	Tikrinamo ūkio subjekto pavadinimas, adresas	Patikrinimo rūšis	Aplinkosauginio pažeidimo pobūdis	Taikytos teisinio poveikio priemonės
15	2019-03-18	Kalvarijos žvejų klubas "Orija", Orijos ežeras, Sodų g. 4-13, Kalvarija	planinis	-	-
16	2019-03-18	Kalvarijos žvejų klubas "Orija", Kelmavyčio ežeras, Sodų g. 4-13, Kalvarija	planinis	-	-
17	2019-03-18	Kalvarijos žvejų klubas "Orija", I molio karjeras, Sodų g. 4-13, Kalvarija	planinis	-	-
18	2019-03-18	Kalvarijos žvejų klubas "Orija", II molio karjeras, Sodų g. 4-13, Kalvarija	planinis	-	-
19	2019-03-18	Kalvarijos žvejų klubas "Orija", III molio karjeras, Sodų g. 4-13, Kalvarija	planinis	-	-
20	2019-03-18	Kalvarijos žvejų klubas "Orija", IV molio karjeras, Sodų g. 4-13, Kalvarija	planinis	-	-
21	2019-03-18	Kalvarijos žvejų klubas "Orija", V molio karjeras, Sodų g. 4-13, Kalvarija	planinis	-	-
22	2019-03-18	Kalvarijos žvejų klubas "Orija", VI molio karjeras, Sodų g. 4-13, Kalvarija	planinis	-	-

duomenimis, patikrinimą atlikęs pareigūnas G. T. nusistatė patikrinimo tikslą – *išmetamų teršalų iš kurų deginančių įrenginių kontrolė*, tačiau tikrinimo metu vertino ne tik išmetamų teršalų iš kurų deginančių įrenginių reikalavimų vykdymą, bet ir bendrus aplinkos apsaugos reikalavimus (ar įmonėje nėra susikaupusių atliekų ir nėra remontuojama technika, ar įmonė yra sudariusi komunalinių atliekų sutartį, ar buvo gauta gyventojų skundų ir pan.).

⁴⁷ 2019-11-29 Patikrinimo aktas Nr. 1000/42.

⁴⁸ 2019 m. gegužės 13 d. Patikrinimo aktas Nr.PA17-54.

23	2019-03-18	Kalvarijos žvejų klubas "Orija", Jurgežerių ežeras, Sodų g. 4-13, Kalvarija	planinis	-	-
24	2019-03-18	Kalvarijos žvejų klubas "Orija", Juodelių ežeras, Sodų g. 4-13, Kalvarija	planinis	-	-
25	2019-03-18	Kalvarijos žvejų klubas "Orija", Būdviečių ežeras, Sodų g. 4-13, Kalvarija	planinis	-	-
26	2019-03-18	Kalvarijos žvejų klubas "Orija", Janavo ežeras, Sodų g. 4-13, Kalvarija	planinis	pažeidė įžuvinimo tvarką	PN
27	2019-03-18	Kalvarijos žvejų klubas "Orija", Šarkio ežeras, Sodų g. 4-13, Kalvarija	planinis	-	-
28	2019-03-18	Kalvarijos žvejų klubas "Orija", Šarkaičio ežeras, Sodų g. 4-13, Kalvarija	planinis	pažeidė įžuvinimo tvarką	PN
29	2019-03-18	Kalvarijos žvejų klubas "Orija", Reketijos ežeras, Sodų g. 4-13, Kalvarija	planinis	-	-

Siekiant įsitikinti ar šie patikrinimai (*bei keli kiti atsitiktinės atrankos būdu pasirinkti*) tikrai buvo atlikti ataskaitose nurodytu laiku, buvo bandyta pasinaudojant tarnybinio transporto naudojimo apskaitos duomenimis patikrinti ar šiuos patikrinimus atlikę pareigūnai ataskaitose nurodytu patikrinimo laiku lankėsi tikrintuose subjektuose. Tačiau to padaryti nepavyko, nes Departamento tarnybinių automobilių apskaita neatspindi realios situacijos, t. y. tarnybinių lengvųjų automobilių kelionės lapuose nebuvo nurodomi kelionės maršrutai, atskirais atvejais ir kelionės datos, o tik važiavimo periodas (*už keletą dienų ar net visą mėnesį*), nepildomi visų dienų važiavimai, o kelionės lape maršruto data ar net pats maršrutas nesutapo GPS rodmenimis⁴⁹.

Paminėtina, kad Departamente netaikoma patikrinimų įvykdymo kontrolės praktika, kuri, mūsų nuomone, galėtų būti efektyvia vidaus kontrolės priemone, padedančia užtikrinti tinkamą ir skaidrą Aplinkos apsaugos departamento funkcijų vykdymą ūkio subjektų patikrinimo srityje.

2.4.5. Nevykdomas patikrinimo akto turinio vertinimas.

Lietuvos Respublikos aplinkos apsaugos valstybinės kontrolės įstatymas numato, jog ūkio subjekto patikrinimą atlikęs aplinkos apsaugos valstybinės kontrolės pareigūnas privalo surašyti patikrinimą įforminantį dokumentą, kurio formą tvirtina aplinkos ministras. Analizuojamu laikotarpiu patikrinimų įforminimui Departamente buvo naudojama Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2017-05-11 įsakymu Nr. D1-393 patvirtinta Patikrinimo akto forma⁵⁰.

Analizės metu nenustatėme netinkamos formos patikrinimo aktų surašymo atvejų, tačiau pastebėjome, kad tos pačios rūšies/veiklos srities patikrinimo aktai skiriasi tiek apimtimi, tiek ir turiniu. Patikrinimų aktuose atskirais atvejais pateikiama nenuosekli, perteklinė⁵¹ ir objektyviai

⁴⁹ Aplinkos ministerijos centralizuoto vidaus audito skyriaus 2020-05-29 Aplinkos apsaugos departamento prie Aplinkos ministerijos tarnybinio lengvojo transporto naudojimo vidaus audito ataskaita Nr.4-4-(1)-20-03.

⁵⁰ Pasiūlymai dėl patikrinimo akto formos pakeitimų pateikiami 2020 m. birželio 17 d. korupcijos rizikos analizės išvadoje Nr. 4-01-4635; prieiga internete: https://www.stt.lt/data/public/uploads/2020/06/kra_aad.pdf.

⁵¹ Pavyzdžiui, 2019-06-28 patikrinimo akte Nr. K-306, išvardijami visi 2016 metais atlikto patikrinimo metu nustatyti pažeidimai.

duomenimis nepagrįsta informacija⁵², prie patikrinimo aktų dažnai nepridedami patikrinime naudoti klausimynai, nagrinėti dokumentai, nenurodomos naudotos techninės priemonės ir pan. Dėl to atsiranda patikrinimo išvadų nepagrindimo rizika, gali kilti prielaidos patikrinimo akte pateiktos informacijos skirtingam interpretavimui.

Pastebime, kad Aplinkos apsaugos departamente nenustatyta patikrinimo akto turinio kontrolės procedūra. Praktikoje Departamento pareigūno surašytas patikrinimo aktas pateikiamas jo tiesioginiam vadovui, tačiau vadovo pareiga susipažinti ar derinti aplinkos apsaugos valstybinės kontrolės pareigūno surašytą patikrinimo aktą nėra numatyta. Todėl siekiant užtikrinti, kad patikrinimo akte būtų teisingai ir tinkamai užfiksuotas pats patikrinimas ir jo metu nustatytas pažeidimas, manome būtų tikslinga numatyti patikrinimo akto turinio analizės/kontrolės procedūrą.

Apibendrinant išdėstytą, darytina išvada, jog Aplinkos apsaugos departamento vykdomame ūkio subjektų patikrinimų etape egzistuoja korupcijos rizikos pasireiškimo tikimybė, sudaranti sąlygas ūkio subjektų patikrinimus atliekantiems Departamento pareigūnams priimti vienasmeniškus sprendimus dėl patikrinimo tikslo ir apimties nustatymo bei neužtikrinanti tinkamo ir objektyvaus patikrinimo ir jo rezultatų įforminimo, tuo sukeliant abejones dėl objektyvaus ir nešališko ūkio subjektų patikrinimų atlikimo.

Siekiant sumažinti korupcijos riziką Departamento ūkio subjektų patikrinimų etape, siūlome Aplinkos apsaugos departamentui:

- nustatyti aiškia pavidimo atlikti planinį patikrinimą formavimo procedūrą, siekiant mažinti patikrinimus atliekančių Departamento aplinkos apsaugos pareigūnų diskreciją.
- užtikrinti, kad ūkio subjektų patikrinimus atliktų/juose nustatytais teisėmis dalyvautų, tik įpareigojimus tam turintys Departamento pareigūnai.
- spręsti klausimą dėl patikrinimų įvykdymo kontrolės procedūros, kaip papildomos vidaus kontrolės priemonės, kuria siekiama formuoti vienodą panašaus pobūdžio patikrinimų atlikimo praktiką, taikymo.
- spręsti klausimą dėl patikrinimo akto turinio vertinimo/kontrolės procedūros, kaip papildomos vidaus kontrolės priemonės, kuria siekiama formuoti vienodą panašaus pobūdžio patikrinimų rezultatų įforminimo praktiką, taikymo.

⁵² 1 Pavyzdys. 2019 m. rugsėjo 30 d. atliekant UAB „Murameda“ išmetamų teršalų iš kurų deginančių įrenginių kontrolės patikrinimą buvo vadovaujama 2018 m. gruodžio 17 d. UAB „Murameda“ (tikrinamo ūkio subjekto) užsakymu privačios įmonės atliktais stacionarių aplinkos oro taršos šaltinių išmetamų teršalų tyrimų rezultatais, neįsitikinus, ar juos atliko laboratorija, kuri turi leidimą atlikti tokius tyrimus.

2 Pavyzdys. 2019-09-27 Patikrinimo akto Nr. K-441 duomenimis Kauno AAI vyresnysis specialistas R.T. atliko planinį UAB „Žalvaris“ patikrinimą dėl atliekų išvežimo. Patikrinimo akte pateikiama išvada, kad *pakrautų atliekų rūšis ir kiekis atitiko dokumentuose pateiktą informaciją apie atliekų išvežimą*, tačiau atkreiptinas dėmesys, kad patikrinime buvo naudojamos įmonės svarstyklės, neturinčios galiojančio patikros sertifikato (tai nurodoma pačiame patikrinimo akte - 2019-09-27 Patikrinimo akte Nr.K-441).

3. MOTYVUOTOS IŠVADOS

Išanalizavus teisės aktus, reglamentuojančius ūkio subjektų veiklos priežiūrą ir kontrolę bei Aplinkos apsaugos departamento Kauno, Marijampolės ir Alytaus valdybų, Kauno aplinkos kokybės kontrolės skyriaus darbo praktiką, nustatyti šie korupcijos rizikos veiksniai, galintys, analizuotose Departamento veiklos srityse, sudaryti prielaidas korupcijai pasireikšti⁵³:

1. Nepakankamas Aplinkos apsaugos departamento kontroliuojamų ūkio subjektų sąrašo sudarymo teisinis reglamentavimas.

Aplinkos apsaugos departamentui nenustačius kontroliuojamų subjektų sąrašo sudarymo metodikos, nedetalizavus atskirų sąrašo sudarymo procedūrų bei nenustačius Kontroliuojamų subjektų sąrašo formos ir (ar) jame pateikiamos informacijos, atskiri Aplinkos apsaugos departamento struktūriniai padaliniai skirtingai traktuoja kontroliuojamų subjektų sąrašo sudarymo tikslą ir skirtingai interpretuoja jame pateikiamą informaciją. Dėl šios priežasties Aplinkos apsaugos departamente egzistuoja skirtingi atskirų padalinių Kontroliuojamų subjektų sąrašai į kuriuos įtraukiami skirtingi tikrinami ūkio subjektai.

2. Neaiškus, neefektyvus ir objektyviais duomenimis nepagrįstas ūkio subjektų veiklos rizikos aplinkai vertinimas.

Aplinkos apsaugos departamente atliekamas ūkio subjektų vykdomos veiklos keliamos rizikos aplinkai vertinimas sukuria sudėtingą, daug informacijos ir laiko reikalaujantį vertinimo mechanizmą, kuris iš esmės neužtikrina aiškaus, efektyvaus ir objektyviais duomenimis pagrįsto ūkio subjektų veiklos rizikos aplinkai vertinimo, nes nėra aiškus dalies Ūkio subjektų, turinčių TIPK ar TL, vykdomos veiklos rizikos vertinimo aprašo nuostatų praktinis taikymas; dalis ūkio subjektų veiklos keliamos rizikos aplinkai vertinimo veiksniai (kriterijai) neturi nustatytų vertinimo kriterijų, o praktinis ūkio subjekto vykdomos veiklos keliamos rizikos aplinkai vertinimo dokumentavimas neužtikrina objektyvaus ūkio subjektų veiklos rizikos aplinkai vertinimo.

3. Neaiškus tikrintinų ūkio subjektų vertinimas pagal atrankos kriterijus.

Ūkio subjektų veiklos planinių ir neplaninių patikrinimų, vykdant aplinkos apsaugos valstybinę kontrolę taisyklės numato tikrintinų ūkio subjektų vertinimą pagal 11 atrankos kriterijų, tačiau nedetalizuoja šio vertinimo vykdymo procedūros, nenustato pagal ką bus vertinama, nekonkretizuoja atskirų vertinimo kriterijų taikymo aplinkybių/sąlygų bei neįvardina konkrečių tikrintinų ūkio subjektų atrankos kriterijų vertinimo reikšmių.

4. Patikrinimo plano sudarymo etape neužtikrinama nustatyto teisinio reglamentavimo nuostatų vykdymo kontrolė.

⁵³ Išvadas pagrindžiantys motyvai pateikti išvados dėl korupcijos rizikos analizės antrame skyriuje.

Sudarant Aplinkos apsaugos departamento 2019 metų patikrinimų planą nebuvo vykdomos Patikrinimų plano rengimo nuostatos, numatančios, jog patikrinimų planas sudaromas atsižvelgiant į:

- Departamento turimus žmogiškuosius ir materialinius išteklius aplinkos apsaugos valstybinei kontrolei vykdyti, nes nėra duomenų įrodančių, jog Aplinkos apsaugos departamente buvo vertintas žmogiškųjų ir materialinių išteklių, reikalingų patikrinimams atlikti poreikis bei analizuotas ir (ar) nustatytas valstybinę kontrolę atliekančių darbuotojų darbo krūvis;

- Departamento ūkio subjektų kontrolinės veiklos prioritetus, nustatytus metiniame Aplinkos apsaugos departamento veiklos plane, nes 2019 metų Aplinkos apsaugos departamento metinis veiklos planas buvo patvirtintas vėliau nei 2019 m. Patikrinimų planas;

5. Patikrinimų plane nurodoma nepakankama informacija ūkio subjektų patikrinimų tikslo ir apimties nustatymui.

Aplinkos apsaugos departamento patikrinimų planas, kaip pavedimą atlikti patikrinimą įforminantis dokumentas, nenustato konkretaus ir aiškaus ūkio subjektų patikrinimų tikslo ir apimties ir tuo ne tik neužtikrina skaidraus, objektyvaus ir nešališko ūkio subjektų patikrinimų atlikimo, bet ir sudaro nevienodas sąlygas analogiškiems patikrinimams atlikti.

6. Nepakankamos prevencinės interesų konfliktų valdymo ir šalinimo priemonės.

Aplinkos apsaugos departamente egzistuojanti vidaus kontrolės sistema Patikrinimo planų sudarymo etape nesukuria prevencinių priemonių, užkirsti kelią rasti interesų konfliktų situacijoms bei plisti korupcijai organizuojant ir atliekant patikrinimus.

7. Departamento aplinkos apsaugos pareigūnų dalyvavimas ūkio subjektų planiniuose patikrinimuose neturint tam įpareigojimo.

Esamas teisinis reglamentavimas nenumato Patikrinimų plane nenurodyto Departamento pareigūno dalyvavimo planiniame patikrinime atveju/sąlygų, todėl toks pareigūno dalyvavimas ūkio subjekto planiniame patikrinime tampa nepagrįstas ir iškelia patikrinimo metu jo atliktų funkcijų/veiksmų legitimumo klausimą.

8. Pernelyg plati ūkio subjektų patikrinimus atliekančių aplinkos apsaugos valstybinės kontrolės pareigūnų diskrecija.

Patikrinimų plane pateikiama informacija nesuformuluoja tikslaus ir aiškaus patikrinimo pavedimo ir tokiu būdu sudaro sąlygas patikrinimą atliekančiam Departamento pareigūnui priimti vienasmeniškus sprendimus tiek dėl patikrinimo tikslo ir apimties nustatymo, tiek ir dėl patikrinimo ir jo metu nustatytų pažeidimų užfiksavimo.

4. PASIŪLYMAI

4.1. Siekiant sumažinti korupcijos riziką Aplinkos apsaugos departamento kontroliuojamų ūkio subjektų sąrašo sudarymo etape, siūlome:

4.1.1. *Aplinkos apsaugos departamentui* įgyvendinti 2020 m. Specialiųjų tyrimų tarnybos Aplinkos apsaugos departamente atliktų korupcijos rizikos analizių⁵⁴ išvadose pateiktus pasiūlymus dėl kontroliuojamų ūkio subjektų sąrašo sudarymo.

4.1.2. *Aplinkos apsaugos departamento Kauno, Marijampolės ir Alytaus valdybų vadovams* užtikrinti, kad Kontroliuojamų subjektų sąrašai būtų sudaromi vadovaujantis nustatyto teisinio reglamentavimo reikalavimais.

4.2. Siekiant sumažinti korupcijos riziką Aplinkos apsaugos departamento ūkio subjektų vykdomos ūkinės veiklos keliamos rizikos aplinkai vertinimo etape, siūlome:

4.2.1. *Aplinkos apsaugos departamentui*, įgyvendinant 2020 m. Specialiųjų tyrimų tarnybos Aplinkos apsaugos departamente atliktų korupcijos rizikos analizių⁵⁵ išvadose pateiktus pasiūlymus dėl ūkio subjektų vykdomos ūkinės veiklos keliamos rizikos aplinkai vertinimo, atsižvelgti į šios išvados 2.2 sk. nurodytus galimus korupcijos rizikos veiksnius.

4.2.2. *Aplinkos apsaugos departamento Kauno, Marijampolės ir Alytaus valdybų vadovams* užtikrinti, kad ūkio subjektų vykdomos veiklos keliamos rizikos aplinkai vertinimas būtų vykdomas vadovaujantis nustatyto teisinio reglamentavimo reikalavimais.

4.3. Siekiant sumažinti korupcijos riziką Aplinkos apsaugos departamento tikrinamų ūkio subjektų patikrinimų plano sudarymo etape, siūlome:

4.3.1. *Aplinkos apsaugos departamentui*, įgyvendinant 2020 m. Specialiųjų tyrimų tarnybos Aplinkos apsaugos departamente atliktų korupcijos rizikos analizių⁵⁶ išvadose pateiktus pasiūlymus dėl tikrinamų ūkio subjektų patikrinimų plano sudarymo ir papildomai:

4.3.1.1. apsvaistyti galimybę dėl aiškesnės ir tikslesnės Patikrinimų plane nurodomos informacijos; apie tikrinamą ūkio subjektą, tikrinamą ūkio subjekto veiklos sritį, tikrinimo objektą ir patikrinimo atlikimui nustatomą terminą pateikimo.

4.3.1.2. užtikrinti, kad Patikrinimų planas būtų sudaromas vadovaujantis nustatyto teisinio reglamentavimo reikalavimais.

4.3.1.3. svarstyti galimybę, kad Departamente kasmet būtų atliekamas darbuotojų privačių interesų deklaracijose pateiktos informacijos vertinimas, su kurio rezultatais pasirašytinai būtų supažindinami sprendimus dėl tikrinamų ūkio subjektų patikrinimo plano sudarymo turintys teisę

⁵⁴ Prieiga internete: <https://www.stt.lt/korupcijos-prevencija/korupcijos-rizikos-analizes/atliktos-korupcijos-rizikos-analizes/7471/act942>;

<https://www.stt.lt/korupcijos-prevencija/korupcijos-rizikos-analizes/atliktos-korupcijos-rizikos-analizes/7471/act946>.

⁵⁵ Ten pat.

⁵⁶ Ten pat.

priimti asmenys, o Departamento darbuotojai turėtų įpareigojimą per tam tikrą nustatytą laiką (pvz. 3 darbo dienas) informuoti vadovą apie savo privačių interesų deklaracijoje padarytus papildymus ar pakeitimus.

4.3.2. *Aplinkos apsaugos departamento Kauno, Marijampolės ir Alytaus valdybų vadovams susipažinti su visų jiems pavaldžių valdybos darbuotojų privačių interesų deklaracijomis.*

4.4. Siekiant sumažinti korupcijos riziką Aplinkos apsaugos departamento ūkio subjektų patikrinimų etape, siūlome:

4.4.1. *Aplinkos apsaugos departamentui, įgyvendinant 2020 m. Specialiųjų tyrimų tarnybos Aplinkos apsaugos departamente atliktų korupcijos rizikos analizių⁵⁷ išvadose pateiktus pasiūlymus dėl ūkio subjektų patikrinimų atlikimo ir papildomai:*

4.4.1.2. nustatyti aiškią planinių patikrinimų pavedimų formavimo procedūrą, siekiant mažinti patikrinimus atliekančių Departamento aplinkos apsaugos pareigūnų diskreciją;

4.4.1.3. užtikrinti, kad ūkio subjektų patikrinimus atliktų/juose nustatytais teisėmis dalyvautų, tik įpareigojimus tam turintys Departamento pareigūnai;

4.4.1.4. spręsti klausimą dėl patikrinimų įvykdymo kontrolės procedūros, kaip papildomos vidaus kontrolės priemonės, kuria siekiama formuoti vienodą panašaus pobūdžio patikrinimų atlikimo praktiką, taikymo;

4.4.1.5. spręsti klausimą dėl patikrinimo akto turinio vertinimo/kontrolės procedūros, kaip papildomos vidaus kontrolės priemonės, kuria siekiama suformuoti vienodą panašaus pobūdžio patikrinimų rezultatų įforminimo praktiką, taikymo.

Direktoriaus pavaduotoja

Rūta Kaziliūnaitė

Rengėja: Livija Rajackienė, tel. (8 630) 64 141, el. p. livija.rajackiene@stt.lt

Rengėjos tiesioginis vadovas: Vidmantas Mečkauskas, tel. (8 706) 62 745, el. p. vidmantas.meckauskas@stt.lt

⁵⁷ Ten pat.

Lietuvos Respublikos specialiųjų tyrimų
tarnybos išvados dėl korupcijos rizikos
analizės Aplinkos apsaugos departamento
veiklos srityse
1 priedas

ATLIEKANT KORUPCIJOS RIZIKOS ANALIZĘ ANALIZUOTI IR VERTINTI TEISĖS AKTAI, DOKUMENTAI IR INFORMACIJA

I. ANALIZUOTŲ TEISĖS AKTŲ IR DOKUMENTŲ SĄRAŠAS

1. Lietuvos Respublikos aplinkos apsaugos įstatymas.
2. Lietuvos Respublikos aplinkos apsaugos valstybinės kontrolės įstatymas.
3. Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymas.
4. Ūkio subjektų veiklos planinių ir neplaninių patikrinimų, vykdančių aplinkos apsaugos valstybinę kontrolę, reikalavimų aprašas, patvirtintas Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2011 m. vasario 18 d. įsakymu Nr. D1-145.
5. Taršos leidimų išdavimo, pakeitimo ir galiojimo panaikinimo taisyklės, patvirtintos Lietuvos Respublikos aplinkos apsaugos ministro 2014 m. kovo 6 d. įsakymu Nr. D1-259.
6. Aplinkos ministro 2017 m. gegužės 11 d. įsakymas Nr. D1-393 „Dėl aplinkos apsaugos valstybinės kontrolės dokumentų formų patvirtinimo“.
7. Aplinkos apsaugos departamento prie Aplinkos ministerijos darbo reglamentas, patvirtintas Departamento direktoriaus 2018 m. liepos 11 d. įsakymu Nr. AD1-60.
8. Ūkio subjektų veiklos planinių ir neplaninių patikrinimų, vykdančių aplinkos apsaugos valstybinę kontrolę, taisyklės, patvirtintos Aplinkos apsaugos departamento direktoriaus 2018 m. liepos 12 d. įsakymu Nr. AD1-64.
9. Ūkio subjektų veiklos planinių ir neplaninių patikrinimų, vykdančių aplinkos apsaugos valstybinę kontrolę, taisyklės, patvirtintos Aplinkos apsaugos departamento direktoriaus 2020 m. sausio 3 d. įsakymu Nr. AD1-1.
10. Ūkio subjektų, vykdančių ūkinę veiklą, kuriai reikia gauti taršos integruotos prevencijos ir kontrolės leidimus ar taršos leidimus, vykdomos ūkinės veiklos keliamos rizikos aplinkai vertinimo tvarkos aprašas, patvirtintas Aplinkos apsaugos departamento direktoriaus 2018 m. gruodžio 13 d. įsakymu Nr. AD1-194.
11. Ūkio subjektų, vykdančių ūkinę veiklą, kuriai nereikia gauti taršos integruotos prevencijos ir kontrolės leidimus ar taršos leidimus, vykdomos ūkinės veiklos keliamos rizikos aplinkai vertinimo tvarkos aprašas, patvirtintas Aplinkos apsaugos departamento direktoriaus 2018 m. gruodžio 13 d. įsakymu Nr. AD1-194.

12. Aplinkos apsaugos departamento direktoriaus 2020 m. sausio 13 d. įsakymas Nr. AD1-41 „Dėl ūkio subjektų vykdomos ūkinės veiklos keliamos rizikos aplinkai vertinimo tvarkos aprašų pakeitimo“.

13. Aplinkos apsaugos valstybinę kontrolę vykdančių pareigūnų išvykų (reidų) organizavimo instrukcija, patvirtinta Aplinkos apsaugos departamento direktoriaus 2018 m. liepos 25 d. įsakymu Nr. AD1-81.

14. Aplinkos apsaugos departamento prie Aplinkos ministerijos 2019 metų ūkio subjektų patikrinimų planas, patvirtintas Departamento direktoriaus 2019 m. vasario 13 d. įsakymu Nr. AD1-34.

15. Aplinkos apsaugos departamento prie Aplinkos ministerijos 2019 metų ūkio subjektų patikrinimų planas, patvirtintas Departamento direktoriaus 2019 m. rugpjūčio 14 d. įsakymu Nr. AD1-156.

16. Aplinkos apsaugos departamento prie Aplinkos ministerijos 2019 metų ūkio subjektų patikrinimų planas, patvirtintas Departamento direktoriaus 2019 m. lapkričio 15 d. įsakymu Nr. AD1-223.

17. Aplinkos apsaugos departamento prie Aplinkos ministerijos 2019 metų patikrinimų programa, patvirtinta Departamento direktoriaus 2019 m. vasario 13 d. įsakymu Nr. AD1-33.

18. Aplinkos apsaugos departamento prie Aplinkos ministerijos 2019 m. veiklos planas, patvirtintas Departamento direktoriaus 2019 m. kovo 21 d. įsakymu Nr. D1-158.

19. 2019 m. I ketvirčio ūkio subjektų patikrinimo ataskaita.

20. 2019 m. II ketvirčio ūkio subjektų patikrinimo ataskaita.

21. 2019 m. III ketvirčio ūkio subjektų patikrinimo ataskaita.

22. 2019 m. IV ketvirčio ūkio subjektų patikrinimo ataskaita.

23. Aplinkos apsaugos departamento 2020 m. gegužės 15 d. raštu Nr.(6)-ADS-7203 pateikti dokumentai ir informacija.

24. Valstybės kontrolės 2020 m. gegužės 4 d. valstybinio audito ataskaita Nr. VAE-3 „Aplinkos apsaugos ir taršos prevencijos veiklos efektyvumas ir rezultatyvumas“.

25. Lietuvos Respublikos specialiųjų tyrimų tarnybos išvada dėl korupcijos rizikos analizės Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijos Vilniaus, Šiaulių, Kauno, Utenos regionų aplinkos apsaugos departamentų atliekamų tvarkymo ir aplinkos apsaugos administracinės priežiūros ir kontrolės veiklos srityse 2016 metais.

26. 2019 m. gruodžio 5 d. antikorupcinio vertinimo išvada Nr. 4-01-10373 „Dėl ūkio subjektų veiklos planinių ir neplaninių patikrinimų organizavimą reglamentuojančių teisės aktų vertinimo“.

27. Lietuvos Respublikos specialiųjų tyrimų tarnybos 2020 m. birželio 17 d. išvada dėl korupcijos rizikos Aplinkos apsaugos departamento veiklos srityse Nr. 4-01-4636.

28. Toliau nurodomų ūkio subjektų 2019 metų patikrinimų medžiaga (patikrinimo aktai, privalomieji nurodymai, administracinių nusižengimų protokolais, subjektų paaiškinimai ir kt.): UAB „Autoservisas Vaišvydava“, V. Č. Individuali įmonė, Labūnavos ŽŪB, UAB „Didma“, UAB „Alkesta“, UAB „Emsi“, MK „Dainava“, UAB „Parama“, UAB „Anvilita“, MK „Kurtinys“, UAB „Alytaus keramika“, UAB „Eurotransa“, SĮ „Simno komunalininkas“, Alytaus miesto savivaldybės administracija, MK „Simnas“, V. Rutkausko IĮ „Namų oazė“, MK „Leipalingis“, ūkininkas A.B., UAB „Stak“, G. D. IĮ, UAB „Ligerda“, UAB „Super Montes“, UAB „Žalvaris“, UAB „Komunalinių paslaugų centras“, UAB „Antrinio perdirbimo grupė“, VšĮ „Zoo parkas“, MK „Šilas“, UAB „Cerera foods“, G.V. IĮ, UAB „Autoforma“, UAB „Marijampolės šiluma“ Meškučių katilinė, MK „Liubavas“, MK „Vinčai“, MK „Gavaltuva“, UAB „Daugų žuvis“, MK „Šilavotas“, MB „Kapčiamiestis“, Išlaužo medžiotojų būrelis, MB „Grūtas“, ūkininkas R. M., R.P. IĮ, A.R. IĮ, MB „Akademija“, MPV „Mituva“, MK „Vėjuona“, UAB „Kaplių žuvis“, UAB „Nuaras“, V.G. IĮ, V.Š. voljeras, M.K. voljeras, UAB „Roalsa“, UAB „Genys“, UAB „Daniela“, UAB „Rokų keramika“, ūkininkas G.M., UAB „Dadas“, ŽŪB „Daugėliškiai“, ūkininkas V.S., UAB „Brača-sport“).

Lietuvos Respublikos specialiųjų tyrimų
tarnybos išvados dėl korupcijos rizikos
analizės Aplinkos apsaugos departamento
veiklos srityse
2 priedas

PATEIKTŲ PASIŪLYMŲ ĮGYVENDINIMAS⁵⁸

Eil. Nr.	STT pasiūlymai ir rekomendacijos	Planuojamos įgyvendinti priemonės
	Išvadoje dėl korupcijos rizikos analizės nurodyti pasiūlymai, susiję su antikorupciniu atskirų veiklos sričių vertinimu.	Atsižvelgta – detalizuoti, nurodyti kaip? Atsižvelgta iš dalies – detalizuoti, nurodyti, kaip? Pagrįsti, kodėl atsižvelgta tik iš dalies? Neatsižvelgta – pagrįsti, kodėl ?

⁵⁸ Informaciją apie išvadoje dėl korupcijos rizikos analizės nurodytų pasiūlymų vykdymą ar numatomą įgyvendinimą STT pateikti ne vėliau kaip per 3 mėnesius nuo išvados dėl korupcijos rizikos analizės gavimo dienos.